אשל פרה משקל עשרה זוז יושל שעיר

המשתלח משקל שני סלעים יושל מצורע

משקל שקל אמר ר' יוחנן פליגי בה ר"ש

בן חלפתא ורבנן בפרה חד אמר משקל

עשרה וחד אמר משקל שקל וסימניך "אחד

המרבה ואחד הממעים אמר ליה ר' ירמיה

מדיפתי לרבינא לא בפרה פליגי אלא

בשעיר המשתלח פליגי וההוא יומא נח

נפשיה דרביא כר קיםי ואנחו בה סימנא

רביא [בר] קיסי מכפר כשעיר המשתלח אמר

ר' יצחק שתי שחיטות שמעתי אחת של פרה

ואחת של פרו אחת כשרה בזר ואחת

פסולה בזר ולא ידענא הי מינייהו א איתמר

שחיטת פרה ופרו רב ושמואל חד אמר

פרה פסולה פרו כשרה וחד אמר יפרו

פסולה פרה כשרה תסתיים דרב הוא דאמר

פרה פסולה יי דאמר ר' זירא ואו יי שחימת פרה

בזר פסולה ואמר רב עלה אלעזר וחוקה

שנינו בה ורב מאי שנא פרה דכתיב אלעזר

וחוקה פרו נמי הא כתיב אהרן וחוקה

יי שחיטה לאו עכודה היא אי הכי פרה נמי

שאני פרה יי דקדשי בדק הבית היא ולאו

כל דכן הוא אמר רב שישא בריה דרב אידי

מידי דהוה אמראות נגעים דלאו עבודה היא

ובעיא כהונה ולשמואל דאמר פרו פסולה

מאי שנא פרו דכתיב אהרן וחוקה פרה נמי

הא כתיב אלעזר וחוקה שאני התם דכתיב

א ושחם אותה לפניו יי שיהא זר שוחם ואלעזר א

רואה ורב שלא יסיח דעתו ממנה ושמואל

שלא יסיח דעתו מנא ליה נפקא ליה כ מושרף

את הפרה לעיניו ורב חד בשחיטה וחד

בשריפה וצריכא דאי כתב רחמנא בשחימה

משום דתחילת עבודה היא אכל שריפה

אימא לא צריכא ואי כתב רחמנא בשריפה

משום דהשתא הוא דמתכשרא פרה אבל

שחיטה אימא לא צריכא למעוטי מאי אילימא

שָׁרָה זוּז

which n

has the

- And

long en

קל שקל

needs 1

more tl

ן בפרה

Yochai

disagr

the pa

One of

one sa

:ממעיט

which

is the

much

ַרָבִינָא:

Ravin

with

Chala

the d

ר קיסי

this r

סימנא

this d

שתלח

atone

The

R' Yi

1. Ra:

2. [A

Rabb

to div

A di

The

א) ונרטת ה: ח. שנת עו. שנוטות טו. מנחות קי.], כ) [יכמות לג:], ג) תנחות ו: ונחים יד: סח: ע"ם, ד) [וכחים יד: סח: מנחות ה. ו:), ה) ע"ו כנ: שנועות יא: ונחים יד: מת: מנתות ו: בכוכות כה, חמורה כ.), ו) (לקמן מג.), ו) [ל"ל דגנע מו ווער לתוכה). תוספות לקמן מנ. ד"ה הכל כשרין כוין.

הנהות הגר"א

ואן גמי דחמר כי דרה. "כ למר רכ: ובן שם אלימא למעוטי מילר מים וקידום למשמרת למי נדה כחיב אלא למעוטי אסיפה אפרה והשלכה עך כו' כל"ל:

> הנהות מהר"י לנדא

אן נמרא איתמר שחימת פרה וסרו. מי' פ"ח מהלכות פקולי המוקדשין הלכה כ:

תורה אור השלם א) וְנְתַחָּם אֹתָה אָל אלעור הכהן והוציא אתה אל מחרן למחנה וְשָׁחָם אֹתָה לְּפָנָיו: facerer rates)

בּן וְשָׂרֵף אָת הַפְּרָה לעיניו אַת ערה ואַת בְּשָׁרָה וְאָת דָּמָה עַל פרשה ישרף: וכפדבר יש, הו

תוספות ישנים

באנודה אחת. פירק ה"ר יוסף לפי שהן דברים קטנים והידור מנוה הוא זה וריכ"ה פר שמה ילפינן מלגודה לזוב דמלמים מתנדת חזוב דמנרים לקיחה לקיחה כי התם דכתב ולקחתם לכם מגדת חזוב כדילפינן נמי בסוכה (וף ימי) גבי לולב לקיחה לקיחה מהחם: וש" המשתלה שעיר הפשחלה משקל שני פלעים. מימה חי טעמח משום מימה חד טעמח משום דכעי חלוקה כשני (שקלים) סני דהה כמנורע לה בעינן הלה שקל ושמה נמרא גמר לה דבעינן הכי: חר אמר משק? שק?. דם"ל דלח בעינן כובד וח"נ בעינן כובד סגי ליה בשעיר נהכי: המשתלח פליגי. חימה הכל נמי מ"ט דמ"ד ולרנעה) ועשרהן וחים כי למה לריך כל כך אי משום חלוקה בשני שקלים סגי כדפרישים לעיל ובהא מדפרקים (פניל ונהם ליכל למימר דפשיטל ליה דמשום פרפומי ניפל שמלגין לריך יומר: רביא בר קיפי מכפר בשעיר המשתלה. לין בשעיר המשתלה. לין זה סימן גמור דה"ג הוה מני למימר כפרה מדומה דאמרינן במועד קטן ודף מב) למה נסמכה פרשת מיחח מרים לפרשת פרה חדומה מה פרה חדומה מכפרת חף מיתח לדיקים

משנה זו מהא לך סימן ששנינו (מנחות דף קי.) אחד המרכה ואחד הממעיט וכלבד שיכוין לבו לשמים בסימן זה חוכור לומר שהאחד נחן בה שיעור המרבה מכולן והאחד נתן בה שיעור וקה ממעט מכולן הבל שיעור בינוני לא החכר כאן: לא בפרה פליגי. כלשון של פרה: וההוא יומא. דחיפליגי בה נח רביא בר קיסי. שם חכם: מכפר. מיתת לדיקים מכפרת

כדאמר בעלמא (מועד קטן דף כח.) למה נסמכה מיחח אהרן לבגדי כהונה לומר לך מה בגדי כהונה מכפרין אף מיחח לדיקים מכפרח: של פרו. פר כהן גדול של יוה"כ: אלעור וחוקה. אלעור כתיב בה ונתתם אומה אל אלעזר הכהן וגו' (נמדנר יע) וכתיב (כם) זאת חקת התורה וכל היכא דכתי׳ חוקה עיכוכל הול: אהרן וחוקה. דכמיב (מקרא u) והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו וכפר וגו' ושחט את פר המטאת אשר לו וגו' וכתיב באחרי מות בענינא (שם) והיתה זאת לכם לחקת עולם לכפר על בני ישראל: שחימה לאו עבודה היא. ולה קיימה חוקה חשמיטה: שאני פרה דקדשי בדק הבית היא. כלומר אין כה קדושת המובח אלא קדושת דמים בעלמא שהרי שחיטתה בהר המשחה הלכך אין לד עבודות נחלקות בה וכל העבודות שוות בה: ולא כל דכן הוא. בתמיה אשחיטת פרו דקדושת הגוף היא לא כמיבא חוקה ואשחיטת פרה כחיבה חוקה ומיפסלא בור: אמראות נגעים. דכתיכ (מקרה יג) ("כנגע נראה) והוכא אל אהרן הכהן: ושחם אותה לפניו. מדכתיב לפניו מכלל דהשחיטה לאו אאלעור קאי אלא ושחט אומה אחר לפני אלעזר: זרב. לעולם אלעזר שחטה ומאי לפניו שלא יסיח דעתו משמירתה: דהשתא הוא דמתכשרא פרה, שהכי

כל עלמה אינה עשרה אלא לאפרה: דמשמי מאי. דלה פסיל כה היסח הדעת נמעשה פרה: אסיפת אפרה. ואסף איש טהור וגו׳

(נמדנר יע): ומילוי מים. למח יי לחוך אפר להווח: לקידוש. היא נחינת מים ש על האפר ומערבן יחד:

של פרה משקל עשר זוז. דבעים כוכד: של שעיר. דבעים חלוקה

משקל שני סלעים ודייה בכך: של מצורע. דלח הח ולח הח סני

ליה בשקל: הבי גרסינן פליגי כה ר"ש בן חלפחא ורבנן בפרה:

וסימן. שלא מטעה לומר שאחד היה אומר משקל שני פלעים

למשמרת

אסמיכה דלאו עבודה היא דבעינן בעלים: שאבי פרה דקרשי בדק הבית היא. והכי נמי אמרינן בפ"ק דובחים (דף יד:) ובפ"ק דמנחות (דף ו:) וכפ"ק דשכועות (דף א:) וקשה מכאן לפרש"י שפירש בריש פ' אין מעמידין (ש"ו דף כנ: ושם) גבי ש"מ פרה קדשי מזכח היא דאי קדשי בדק הבים היא מי מיפסלא ברביעה אלא מעחה חיפסל ביוצא דופן אלמה חניא ופסולה ביוצא דופן ור"ש מכשיר אלא שאני פרה הואיל והמום פוסל בה דבר ערוה ועבודת כוכבים פוסל בה ופרש"י דלרבנן קדשי מזבח היא ולהכי מיפסלא ברביעה וביוצא דופן ולר"ש קדשי בדק הבית היא ולהכי לא מיפסלא ביוצא דופן והאי דמודה ר"ש דמיפסלא ברביעה משום דכיון דהמום פוסל בה דבר ערוה ועבודת כוכבים פוסלין בה וקשה לפי׳ דא"כ כל סתמי דהש"ס בכמה דוכחי דקאמר פרה קדשי בדק הבית היא כר"ש ולא כרבנן

לבונו מאי אילימא למעוםי אסיפת אפרה כוי. מימה לי מאי קאמר למעוטי מאי וכי חוכה הוא שיש לי למעט וליכא למימר משום דהוי

לא פסיל בכולהו דאי פסיל בכולהו מאי אינטריך למיכחב בשחיטה ובשריפה דלא אחו מהדדי ליכחביה גבי אסיפח אפרה או מילוי מימיה או באחת מן השאר שאינן חחילת עבודה ולא עבודה דהשתא הוא דמתכשרה פרה וניתו כולהו וניגמר מינה למאי הילכתא כתביה בחרתי שיש בכל הדא מילחא דחשיבותא אלא שמע מינה למעוטי עבודה שאין לה שום חשיבותא דלא פסל בה היסח הדעת והיינו דקאמר למעוטי מאי:

בי אתא רבין פירשה משמיה דר' יונתן של פרה משקל י' סלעים. משום כוכד אע"ג דר' יונחן לא חייש לכוכד כדאמר רבא מנאי היא דלר׳ יונתן לית ליה כוכד שמא רבין ס"ל כשינויא דאביי דחמר כחן בקולחת כחן בנכפפת וחפי׳ לספרים דגרסי כי חתח

רבין פירשה משמיה דר' יוחנן לריך לחרך כן דמ"מ אליכא דר' יונחן פירשה דחיהו חמר ג' לשונות שמעתי אי נמי י"ל ג' לשונות שמעתי דהאמר אליכא למאן דאית ליה כובד ושמעחי

קאמר וליה לא סבירא ליה:

שחימה לאו עכודה היא. בכל דוכתה פרש"י משום דכשירה כזר ותימה הוא דבפ"ק דובחים (דף יד:) פריך והרי שחיטה דח"ח לבטלה וכשירה בזר שחיטה לאו עבודה היא ומשני והשתח מה משונה היא זו שהרי הקשה שהיה לה ליפסל בור כיון דח"ה לבטלה ופירש רבינו יעקב מאורליינ"ש דלאו עבודה היא דנוהגת אפי׳ בחולין וקשה א״כ מאי פריך עלה התם והחמר רב שחיטת פרה בזר פסולה בשלמא לפרש"י פריך שפיר אבל לפירוש רבינו יעקב מאי פריך נהי דשחיטת פרה פסולה כזר מ"מ לאו עכודה היא כיון דנוהגת נמי בחולין והיה נרחה ליישב פרש"י כן ולפרש שחיטה לחו עבודה היח כיון דהוכשרו בה כל הפסולין ואפי׳ נשים ועבדים וטמחים מסחמה לה חשיכא עכודה לפני המקום מאיזה טעם שיהא או משום דנוהגת נמי בחולין או משום טעמא אחרינא והדר פריך מנא לך דלאו עבודה היא מדהוכשרו בה כל הפסולין והלא יש שחיטה שהיא פסולה בור כגון שחיטת פרה ורבינו שמשון מפרש לאו עבודה דגבי קבלה בעינן שהמקבל יעמוד בפנים ובשחיטה אם עמד והושיט ידו לפנים ושחט כשר כדדרשינן בפרק כל הפסולין (שם דף לכ:) בן הבקר לפני ה׳ והוח בעלמו הקשה לשמעון התימני דפליג התם ואמר שיהו ידיו של שוחט לפנים מן הנשחט מאי איכא למימר מיהו מלי למימר דאפי׳ לשמעון התימני שחיטה לאו עבודה

למעוטי ובו אסיפת אפרה ומילוי מים לקידוש היא שהרי בקדשי קדשים לריך שיעמוד המקבל בלפון כדדרשינן למשמרת בפרק איזהו מקומן (שם דף מח.) מולקח לו יקח ובשוחט לא נעינן שיעמוד השוחט כלפון וכי פריך כפ"ק דובחים (דף ת:) ובפ"ק דמנחות (דף ו:) והחמר רב שחיטת פרה בור פסולה ומשני

שאני פרה דקדשי כדק הבית היא חימה ליפרך מפרו של אהרן למאן דאמר פסולה בזר ולא הוה מצי לשנויי הכי ואמר לי מורי הרב רי שמואל צר שלמה בשם הרי יוסף קלצון וצייל דמהחם ליכא למיפרך דהחם לאו משום דעבודה היא דהא פסולה אפיי בשאר הכהנים אלא בכ"ג לחודיה אלא גלי רחמנא דבעינן בעלים מידי דהוה

ושם מפורש ובפרק קמא דחולין (דף יה. ד"ה מטאם) בשמעתא דמנא הא מילתא דאולי בתר רובא הארכתי: שחיטה ושריפה שני כחובים הבחים כאחד ואין מלמדין דאדרבה אינן באין כאחד דהא מיצרך לריכי ונראה דע"כ היסח הדעת

לשון של זהורית כר' פי' שירי לשון כגון שחלקו ונטל ממנו והנותר נקרא שירי לשון. ופריק אימא כרכם בונב הלשון כלומ' הלשון הזה הוא ארוך והקצר היוצא ממנו נקרא ונכ ומחזיר וכורך כו. כ' אחא וכ דימי א"ר יונתן ג' לשונות של והורית שמעתי והוא שכתוב כתורה ושני תולעת של פרה אחת ושל שעיר המשתלת אחת ושל מצורע אתח. של פרה שנאכר ולקה הכהן עץ ארו ואווב ושני תולעת והשליך אל תוך שרפת הפרה. של שעיר הא דתנן קשר לשון של זהורית בראש שעיר המשתלת. של מצורע שנאמר ולקת למטהר שתי צפרים חיות טהורות ועץ ארו ושני תולעת ואווב אחת משקלה עשרה זוו ואחת משקלה בי סלעים. ואחד משקלה שקל ואין לי לפרש. מצאנו בחלמי אדי כי עשרה ווזין הו בי סלעים ומחצה וכר כתוב ושפן רי שמואל בר נחמני בשם רי יונחן גי מצאנו במלכה אדי כי עפרה וחיין הן כ' סעפים וכחצה וכך כתוב (פש) ר' שמואל בר ותמני בשם ר' יונהן ג' שמעון כן חלפתא של פרה כבי סלעין וכחצה ואית רכפקין לה לישנא בעשרה וווין חלוקת ר' שפעון כן חלפתא של פרה כבי סלעים. כיר עד לקח בהן ב' אילים לתולין אחד יסה ב' ודב' כחלמי אדי נ) היא ותנן בסוף כריתות המפריש ב' סלעים כיר עד לקח בהן ב' אילים לתולין אחד יסה ב' סלעים ואחד יפה עשרה זין היסה ב' סלעים יקרב לאשכו והשני למעילת כיו ופרשוה בנכי דהא עשרה זין איעור סלעים ווחמשיהן והן ב' סלעים וחצי סלע דהוא חומשא מלבר. איתמר שחיטת סרה אורמה ושיטת סר כ'ג כיוה"כ בוה סליני רב ושכואל חד אמר סרה פסולה ופרו כשר. וחד אמר פרו פסול ופרה כסרה ואסיק זכ אמר

םחיטת פר יוהיכ כשרה בור דשחיטה לאו צבודה היא אבל שחיטת פרה בור פסולה פיט אלעור ותוקה כחיב בה אלעור דכתיב ונחתם אותה אל אלעור הכהן ותוציא אותה אל מתור ושחט אותה לפניו ואעיג דשחיטה בכל

חשק שלשה על ר"ח - 6) אולי דיל דקשרו קשר גם כלוארו וטי. כ) אינו שכן ואולי דיל וחלקה כי שתשון כן פלפחה מכר פלומרי כפלמות איי הוא כחושה מלכר דחון כרש כריחוח וכי.

יד א מיי פייג מהלכות פרה הלכה ב: בו ב מיי פ"ג מהלכות ענודת יום הכפורים הלכה ד: מז ג מירי פי"א מהלי ממחלם לרמה כלכה ח

פרה הלכה יא ופ"ד הלכה

סמג עשין רלו רלו:

פ"ח מהלכוח

עין משפם נר מצוה

ליקומי רש"י כשנים כשלג ילכינו ולעיל לט.ן. אחד המרכה ואחד הממעים. לענין ואחד הממעים. לענין קרבנות שנדה בשלהי מנחות (דף קי.) נאמר בעולת בהמה רים ניחוח וכמנחה כיח ניחוח ללמדך שפחד המרכה וכו' וברכור הון. ואמר רב עלה. לפרושי (טעמה למילחה) מחי טעם פסולה. אליצור שנינו דכחיב (חליעור) בשחיטחה ונחתם חותה חל חלעור הכהן ושחט וכחיב בה בפרה חוקה וכל היכח דכחיב מוקה עכוכה. שחימה לאו עכודה היא. מלחמשרו כה כל הפסולים אבל מידי דהר עכודה וחי חפשר לכטלה לול ניבחים כרחמרינן לקמן בפ"ג (דף יט.) והקריבו בני אהרן את הדם מקבלה ואילך מלות כהונה לימד על השחיטה שכשרה כזר חילוק טעם זה אינו מטעם ענודה דהח חינה קדושת מוכח אלא קדושה דמים בעלמה כקדשי כדק הכית ועל כרחך טעם הפוסל כה לחו משום חורח עבודה חלח גדרת הכחוב בעלתח היח חבל בקדשי מובח דשייכי בהן ועבודהן לא חשיבא להיוח עבודה דטעמה [ובחים דשמינות ממולה בור למו דענודה הים דהם קדשי כדק הכיח (היא) דלא שייכה נהו ענודה חלה נזירת הכחוב היא דור פקול כה (מנחות שם). דקדשי בדק הבית היא. ועל כומך חין עטדות שלה תשונות עכודה וזכחים פח:ז. כלומר עכרדה (ובחים מח:). כנותר אינה מקדשי תוכם ליקדש קדושת הגוף (שבתוח יא:). ולה קרנה למוכם ולהכי קרי ליה בדק הבים כלומר דדין כדק הבים אים לה ותמורה כ.ו. 1871 בל דכן הוא. כקדשי כדק הכית תשונה עכודה בקדשי מוכח לת כל שכן.

רבינו חננאל

אבר רב שישא. לעולם

לאו ענודה (היא) והאי

(מדומה) גדרם הכתוב היא מידי דהוה (אמראות)

נגעים ומנחות שם).

דבעים כהו גבי

פכה

ולנשמט וכנשמט) כנגד בית שחיטתו (קשר) (פי רקשרו] גם הנעשה בפנים לשון של זהורית כצוארו כנגד בית שחיטתו כמו של קשר בראש שעיר המשתלח דילמא שתיטתו. ופש מ) קשר כצוארו ופשטנה

3. Set 4. II.€ Thus 5. Th

requi suffic 6. Th large hefor

moti This the o adui whe

zuzi 7. A mira 8. T

(Ras iniq the mne

of d disp 9. T In

אין אָשְרָה מּשְּקל אָשְרָה ווו — The red strip of the parah adumah, which must be heavy so that it will fall into the burning remains, ווו has the weight of ten zuz. יְשֶׁל שְׁעִיר הַמִּשְׁתֵּלֵח מִשְׁקֵל שְׁנֵי סְלְעִים — And the red strip of the dispatched he-goat, which must be long enough to divide in two, וווי has the weight of two sela'im. — And the red strip of the metzora, which needs neither great weight nor considerable length, ווי need be no more than the weight of a shekel.

The Gemara records a disagreement in this matter: אָמֶר רְבִּי וּחָנְן פְּלִיגֵּי בָּהּ רְבִי שַּׁמְעוֹן בֶּן חֲלְפְּתָּא וְרְבָּנָן בְּפְרָה - R' Yochanan said: R' Shimon ben Chalafta and the Rabbis disagree with regard to the size of the red woolen strip used for the parah adumah. חַר אָמֵר מִשְׁלֵל שָׁלֶל - One opinion says that it was the weight of ten zuz and the other one says that it was the weight of a shekel. הַּמָרְבָּה וְאָחָר הַמַּמְעִינִי - And your mnemonic for remembering which of the three weights mentioned above are possibilities here is the well-known Mishnaic statement "both the one who does much or and the one who does little." [6]

A dissenting view:

אָמֵר לַיה רְבִּי יִרְמְיָה מִדִּיפְתִּי לְרְבִּינְא - R' Yirmiyah of Difti said to Ravina: אָמָר לַיה רְבִּי יִרְמְיָה מִדִּיפְתִּי לְרְבִינְא - It is not with regard to the parah adumah that they [R' Shimon ben Chalafta and the Rabbis] disagree, but rather with regard to the dispatched he-goat that they disagree, וְהַהָּא יִנְא נְה דְרַבִיא בַּר קִיסִי בְּיִבְיא בַר מְיִסִי - and on that very day that they disputed this matter in the Yeshivah, Ravya bar Kisi died וְאַנְּחוֹ בָּה - מִימְנָא - and they made a mnemonic out of it [the coincidence of this dispute with the death of Ravya bar Kisi], as follows: רְבִּיִא בַר הָּמִשְׁתַּלַּח - [בַּרִי מְכַבֵּר בְּשְׁעִיר הַמּשְׁתַלֹּח - [בַרִי מְכַבֵּר בְּשְׁעִיר הַמּשְׁתַלֹּח - [בַר] - "The death of Ravya bar Kisi atones like the dispatched he-goat!" [

The Gemara presents another, similarly phrased uncertainty of R' Yitzchak concerning a teaching he had received:

The Gemara presents a dispute in this matter:

ווין פָּרָה וּפְּרָה וּשִׁר וּשׁרִי - It was stated: Regarding the zar's slaughter of the parah adumah and [the Kohen Gadoi's] bulles invalid, whereas the slaughter of [the Kohen Gadoi's] bull is valid. יְחַר בְּיִלְּהְ בְּרוֹ בְּשִׁרְה בְּתוֹ בְּיִים בּיִים בּיִּים בּיִים בּיִים בּיִים בּיִים בּיִּים בּיִים בּיִים בּיִים בּיִים בּיִים בּיִים בּיִּים בּיִים בּיים בּייבְיים בּייִּים בּייִיבְיים בּייִים בּייִּים בּייִיְים בּייִיבְיב

The Gemara demonstrates which Amora held which position: תְּסְתְּיֵים דְּרָכ הוּא דְּאָמֶר פְּרָה פְּסוּלְה – Let it be resolved that Rav is the one who says that the slaughter of the parah adumah is invalid if done by a zar. דְּאָמֶר רְבִּי זֵירָא שְׁחִיטַת פְּרָה בְּוֹר פְּסוּלְה – For R' Zeira said: The slaughter of the parah adumah done by a zar is invalid. בְּאַמֶּר רְבִּי עֲיִלְה אֶלְעָיְר וְחוּבְּה שְׁנִינוּ בְּה – And Rav said regarding this statement: The reason for this law is that "Elazar" and "statute" are what we have learned in the Torah regarding it. Thus, we see that Rav is the one who holds that the slaughter of a parah adumah done by a zar is invalid.

The Gemara questions Rav's position:

וְרֵב מְאי שְׁנָא פְּרָה דְּכְתִיב אֶלְעָוְר וְחוּקְה — But one could challenge Rav as follows: What is different about the parah adumah, regarding which it is written "Elazar" and "statute"? פָּרוּ

NOTES

- 1. Rashi. [See 41b note 37.]
- 2. [A sela is four zuz; thus, the weight of this strip was eight zuz (see Rabbeinu Chananel and Or HaYashar).] A two-sela strip is long enough to divide in two, and a larger strip is unnecessary (Rashi).
- 3. See Rashi.
- 4. [I.e. two zuz (see Rashi and Rabbeinu Chananel to Bava Metzia 34b). Thus, the three weights were ten, eight and two zuzim respectively.]
- 5. The latter view holds that the strip of the parah adumah does not require weight; alternatively, he holds that a weight of two zuz is sufficient (Tos. Yeshanim).
- 6. The Mishnah in *Menachos* 110a states that both one who offers a large offering and one who offers a small offering find equal acceptance before God, provided that he directs his heart toward Heaven [i.e. he is motivated by a pure intent to serve God, and puts forth his best effort]. This statement can serve as a mnemonic for remembering that one of the disputants here assigns to the woolen strip used for the *parah adumah* the largest of the three measures mentioned above (ten *zuz*), whereas the other disputant assigns to it the smallest of the three measures (four *zuzim*). Neither assigns to it the middle measure (eight *zuzim*) (*Rashi*).
- 7. And the reason ten zuz would be required might be to publicize the miracle of the red wool turning white (Tos. Yeshanim).
- 8. The death of the righteous atones for us [see *Moed Katan* 28a] (*Rashi*). Similarly, the dispatched he-goat "carries upon itself all their iniquities to an uninhabited land" (*Leviticus* 16:22). Thus, the fact that the righteous Ravya bar Kisi died on that very day serves as a mnemonic for remembering that the woolen strip which was the subject of debate that day was the woolen strip used on Yom Kippur for the dispatched he-goat (see *Tos. Yeshanim*).
- 9. The term η , zar [literally: stranger] generally refers to a non-Kohen. In the context of this sugya, however, it sometimes refers even to an

- ordinary Kohen, who is not the Kohen Gadol [or is not the Deputy]. Zar is used in this wider context either as a borrowed term, or because even the ordinary Kohen is a "stranger" with regard to an avodah that requires the Kohen Gadol [or Deputy] (see Tos. Yeshanim).
- 10. Which "zar" is meant here will be clarified below.
- 11. [Rav and Shmuel are addressing the uncertainty mentioned by R' Yitzchak, each one resolving the uncertainty differently. From this it is evident that the R' Yitzchak mentioned here is the Babylonian Tanna R' Yitzchak, as we do not find any contemporary of the first-generation Amoraim Rav and Shmuel named R' Yitzchak (see *Doros HaRishonim*, Vol. IV p. 680).]
- 12. [Hagahos HaGra emends the text to read: דְאָמֶר רְבִּי וַיְרָא אָמֶר רְבּ Zeira said in the name of Rav. This is also the reading found in Zevachim 14b.]
- 13. [Generally, the expression שָׁנִינו means: we have learned in a Mishnah. Here, however, the reference is to what is written in the Torah. (In the parallel sugyos of Zevachim 14b and Menachos 6b, the reading is indeed אָלְעָוֶר וְחוּקָה כְּחִיב בְּה "Elazar" and "statute" is written regarding it.)]

The verse states concerning the parah adumah (Numbers 19:3): יְנְתְּחָבָּה וְּחָבָּה וְמְבָּיִה אָל־אָלְעָוֹר הַכֹּהַן וְהוֹצִיא אֹחָה אָל־מְחוֹץ לְמְחֲנָה וְשִׁהָ עִּבְּרָּיִּת אֹחָה אָל־אָלְעָוֹר הַכֹּהַן וְהוֹצִיא אֹחָה אָל־מְחוֹץ לְמְחֲנָה וְשִׁהָּט אֹחָה לְפְנֵין shall give it to Elazar the Kohen; and he shall take it out to the outside of the camp and he shall slaughter it in front of him. [Rav explains that and "he" shall slaughter refers to Elazar himself; in front of him means that he should not divert his attention from it (see Gemara below).] That section begins (ibid. v. 2): הַקְּתְּ הַתּוֹת, אוֹ, This is the statute of the Torah. As a rule, the word הַקָּת הָּמוֹנִים, statute, indicates that the services mentioned in the section are essential as described (Rashi). Thus, Rav learns that it is essential that the parah adumah be slaughtered by Elazar, who was the Deputy Kohen Gadol.

[Accordingly, that first parah adumah would have been invalid had it been slaughtered by an ordinary Kohen. The first part of the verse (And

שני הא בתיב אהרן וחוקה – Why, regarding [the Kohen Gadol's] bull, too, it is written "Aaron" and "statute."[14] Thus, we should say with regard to the Kohen Gadol's bull as well that its slaughter is invalid if done by a zar (i.e. someone other than the Kohen Gadol)! -? -

The Gemara answers:

או עבורה היא – Slaughtering is not an avodah (i.e. a sacrificial service).[15] And the Torah's statement of "statute" at the end of the Yom Kippur passage refers to those parts of the Yom Kippur service that are avodos, not to other elements that are not avodos. [16]

The Gemara asks:

אי הָבִי פָּרָה נְמִי – If so, then say with regard to the parah adumah, too, that its slaughter is not an avodah, and is therefore not encompassed by the term "statute" stated at the beginning of that passage. Thus, although "Elazar" is stated in that passage, the slaughter of the parah adumah, too, should be valid even if done by a non-Kohen. -? -

The Gemara answers:

דאני פּרָה דְּקְרְשֵׁי בֶּרֶק הַבַּיִת הִיא – The parah adumah is different, for it is like items sanctified for the upkeep of the Temple in that it has only monetary sanctity and not sacrificial sanctity.[17]

The Gemara retorts:

הוא כל דכן הוא – But is it not arguable through a kal vachomer that the slaughter of the parah adumah through "Elazar" should not be considered a "statute"? For if Aaron's slaughter of his bull chatas, which is an actual sacrifice, is not designated by the Torah as a "statute," is it not a kal vachomer that Elazar's slaughter of the parah adumah, which is not a sacrifice, is also not designated as a "statute" and thus should be valid even if done by a non-Kohen?[18]

The Gemara answers:

אַמֶר רֶב שִׁישָׁא בָּרֵיה דָּרָב אִידִי מִידִי דְּהָוָה אָמַראוֹת נְגַעִים - Rav Shisha the son of Rav Idi said: The slaughter of the parah adumah is invalid if done by a non-Kohen just as is found in regard to ruling on symptoms of tzaraas, דְלַאוֹ עֻבוֹרָה הִיא אבעיַא כְהוּנָה – which is certainly not an avodah, yet it requires a member of the Kehunah.[19]

The Gemara now questions Shmuel's position, that the slaughter of the Kohen Gadol's bull is invalid if done by a zar, but that of the parah adumah is valid:

ה פּרוֹ פּסוּלָה – But one could challenge Shmuel, who says that the slaughter of [the Kohen Gadol's] bull is invalid if done by a zar (whereas that of the parah adumah is valid), as follows: מָאי שָׁנָא פָּרוֹ דְּכְתִיב אַהֵרן וְחוּקָה – What is different about [the Kohen Gadol's] bull, regarding which it is written "Aaron" and "statute"? פָּרָה נַמִּי הָא כְּתִיב אֶלְעָזָר וְחוּקָה – פָּרָה נַמִּי הָא כְּתִיב אֶלְעָזָר וְחוּקָה Why, regarding the parah adumah, too, it is written "Elazar" and "statute." Thus, we should say with regard to the parah adumah as well that its slaughter is invalid if done by a zar! - ? -

The Gemara answers:

שאני התם דכתיב ,,ושחט אתה לפניויי – It is different there in the case of the parah adumah, for it is written: and he shall slaughter it in front of [Elazar]. [22] The verse implies שַּיָהַא זָרַ רואה – that a non-Kohen slaughters the parah adumah while Elazar observes.[23]

Accordingly, the Gemara must explain how Rav will interpret

רָבֶב – And how will Rav (who holds that Elazar was the one who slaughtered the parah adumah) explain the expression and he shall slaughter it in front of him? שֶׁלֹא יַפִּיחַ דַּעְתוּ מִמֶּנָה – He

NOTES

you shall give "it" to Elazar . . .), however, serves to modify somewhat the "Elazar" requirement with regard to subsequent paros, by emphasizing that it (this first parah adumah) is to be given to Elazar (the Deputy), whereas subsequent paros are to be given to a Kohen with different status (Gemara below, 42b). Some say this means that subsequent paros must be made by the Kohen Gadol, whereas others say it means that they may be made by an ordinary Kohen (ibid.). According to the former view, it would emerge that the shechitah of subsequent paros is invalid if done by a zar - i.e. even by an ordinary Kohen. According to the latter view, this would mean that it is invalid if done by a non-Kohen.]

- 14. For the verse states (Leviticus 16:11): הַקריב אָהַרן אָת־פָּר הַחָּטָאת (הַקריב אַהַרן אָת־פָּר הַחָּטָאת אָשֶר־לו אַשַר־לו אָשַר־לו אָת־פֶּר הַחַטָּאת אָשַר־לו אָשָר־לו אָשֶר־לו אָשֶר־לו , And Aaron shall bring near the bull chatas that is his and he shall provide atonement ... and he shall slaughter the bull chatas that is his. And at the end of the passage (v. 34), the Torah states: וְהָיִתָּה־זֹאת לֶכֵם לְחָקָת עוּלָם לְכָפֶּר עַל־בְּנֵי יְשְׁרָאַל, And this shall be for you an eternal statute to bring atonement upon the Children of Israel . . . (Rashi).
- 15. As it applies to non-sacrificial animals as well (Rashi ms. to Zevachim 68b; Riva cited by Tosafos here). Alternatively, it is not an avodah, for in the case of sacrifices in general, the slaughter may be done by a non-Kohen (Rashi's explanation "in all places [that this is mentioned in the Gemaral" cited by Tosafos here; see, however, Or HaYashar, who notes that in our versions of Rashi's commentary, he says something of this sort only in his commentary to Zevachim 14b).
- 16. Rashi. [Thus, though the Kohen Gadol is supposed to slaughter his bull, as stated in the Torah, this obligation is not essential, and the Kohen Gadol's bull is valid (after the fact) even if slaughtered by some other Kohen, or even if slaughtered by a non-Kohen.]
- 17. As evidenced by the fact that the parah adumah is not slaughtered in the Temple altogether, but rather on the Mount of Olives. Since the parah adumah is not a sacrifice, none of the elements of its preparation can be classified as avodos. Accordingly, the "statute" designation stated at the beginning of the passage cannot be construed as referring specifically to avodos, and all aspects of the procedure (including the

- shechitah) are thus equally included in the essential Kohen requirement (Rashi; see Rashi to Zevachim 14b and to Menachos 6b).
- 18. [Granted that all elements of the parah adumah procedure are non-avodos and there is thus no inherent reason to distinguish the shechitah from the other elements with regard to "statute," nonetheless Elazar's slaughter of the parah should be excluded from the "statute" designation because of the kal vachomer from the Kohen Gadol's bull.]
- 19. A person who has symptoms of tzaraas does not become tamei unless he is declared so by a Kohen (see Leviticus chs. 13-14).
- Rav Shisha answers that the kal vachomer adduced to qualify a non-Kohen for the slaughter of the parah adumah is offset by the possibility of comparing parah adumah to the case of maros negaim, which is likewise not an avodah yet it requires a Kohen. Now, the case of parah adumah is more comparable to the case of maros negaim (as neither is an avodah) than it is to the case of the Kohen Gadol's bull (which is an avodah). Thus, we do not compare the slaughter of the parah adumah to that of the Kohen Gadol's bull (thereby validating the act of a non-Kohen), but rather to the case of maros negaim (thereby disqualifying the act of a non-Kohen). [And the comparison to maros negaim indicates that "statute" written with regard to parah adumah indeed encompasses the slaughter as well] (see Rabbeinu Elyakim).
- 20. [See above, note 14.] And which is apparently the reason that Shmuel invalidates its slaughter if done by a non-Kohen.
- 21. [See above, note 13.]
- 22. Numbers 19:3, cited above in note 13.
- 23. Since the verse states and "he" shall slaughter it in front of "him" (i.e. in front of Elazar), the implication is that "he" (the slaughterer) and "him" are not one and the same. Rather, the verse means that some unspecified person shall slaughter the cow in the presence of Elazar the Kohen (Rashi). [And since the identity of the slaughterer is unspecified, we have no basis to assume that he was a Kohen. Thus, the Torah never required a Kohen for the slaughter of the parah adumah altogether!]

explains it to mean that [Elazar], who is indeed the one slaughtering the parah adumah, shall not divert his attention from it. [24]

Accordingly, the Gemara asks:

רוְשְמוּאֵל שֶלא יְפִיחָ דְעְחוֹ מְנָא לִיה – And from where does Shmuel derive the law that [the slaughterer] shall not divert his attention from it?^[25]

The Gemara answers:

ר נְפָּרָא לְיה מְ,וְשָׁרְף אָת־הַפְּרָה לְעֵינְייי – He derives it from the verse: And he shall burn the cow before his eyes. [26] This indicates that he shall not divert his attention from it while burning it, and the same rule applies to its slaughter.[27]

The Gemara now must explain how Rav accounts for the expression before his eyes:

ארייָה וֹחָד בּשְׁרִיפָּה And Rav, too, agrees that before his eyes teaches that one shall not divert his attention from it. But he holds that this is not a redundancy, because the Torah states one verse with regard to the slaughter and one verse with regard to the burning; that is, the Torah teaches the attentiveness requirement twice — once with regard to the slaughter and once with regard to the burning. איַריבָא — And it was necessary, in Rav's view, for the Torah to teach this law both with regard to the slaughter and with regard to the burning. איַריבָּה בַּעְּחִינָּיִה בַּשְׁחִינָּיִה - For if the Merciful One in His Torah

had written the requirement only with regard to the slaughter, I would have said that it is specifically with regard to the slaughter that one may not divert his attention, משום דתחילת אַבֶּל – because it is the beginning of the service. אָבָל שרֵיפָה אֵימָא לא צְרִיכָא – But with regard to the burning, I would say there is no requirement that he not divert his attention; therefore, it was necessary for the Torah to state this requirement with regard to the burning as well. וְאִי בָּחֶב בּשְׁרֵיפָה בּשְׁרֵיפָה – And if the Merciful One had written the requirement only with regard to the burning, I would have said that it is specifically with regard to the burning that one may not divert his attention, משום דְהַשְׁתָא הוא דָמִתְבָּשְׁרָא – because it is at this point that the parah adumah actually becomes fit. אָבָל שְחִיטָה אֵימָא לא צְרִיבָא – But with regard to the slaughter, I would say there is no requirement that he not divert his attention; therefore, it was necessary for the Torah to state this requirement with regard to the slaughter as well.[29]

The Gemara asks:

ק'מעוטי מאי – This is meant to exclude what other aspect of the parah adumah service from the attentiveness requirement? אילימא למעוטי אָסִיבּה ומילוי מִים לְקִידוּש – If you say that it is meant to exclude the gathering of its ashes and the filling of water for mixing, [31]

NOTES

24. I.e. he must constantly guard it [from tumah or other disqualification] (Rashi), while performing this aspect of its service. See 42b, end of note 2.

25. According to Shmuel's interpretation of the verse, there is nothing unusual about the words in front of him, which are stated simply in order to indicate that Elazar is not the one slaughtering the parah adumah, but that it is merely slaughtered in his presence. Thus, Shmuel cannot derive from those words the special requirement that attention not be diverted from it [a law which, the Gemara assumes, Shmuel would also subscribe to].

26. Numbers 19:5.

27. Here, even Shmuel agrees that the meaning is "and he shall burn it before his own eyes." [According to Shmuel, this would mean that Elazar shall burn it before his own eyes (see Siach Yitzchak).] For in the case of this verse Shmuel will expound the Torah's shift in expression from אָלְי, before him (used in the previous verse) to אָלְי, before his eyes (used in this verse). The change to אין before his eyes, indicates that the meaning here is "before his own eyes," i.e. that he shall not divert his attention from it (see Siach Yitzchak here; cf. Ritua, who explains that here the meaning must be "before his own eyes" since no subject is mentioned explicitly at the beginning of the verse).

[It should be noted, however, that the Sifri to this verse indeed expounds the words and he shall burn the cow before his eyes to mean that someone else shall burn the cow while Elazar looks on. This Baraisa in the Sifri accords with neither Rav nor Shmuel (Tos. Yeshanim printed on 42b בייה מפרישין (איד); see, however, Tos. Yeshanim to 2a, end of [איד) and Siach Yitzchak there).]

28. I.e. this is when the goal of the entire parah adumah service is achieved — when the ashes needed for the purification procedure are obtained (see Rashi).

29. [Shmuel, however, holds that it is sufficient for the Torah to state the attentiveness requirement with regard to the burning, and from

there we derive its application to the slaughter as well.]

30. The Gemara assumes that the Torah meant to exclude some aspect of the parah adumah procedure - such as the gathering of the ashes or the filling of the vessel with water - from the attentiveness requirement. For if the Torah had meant for this requirement to apply to all aspects of the procedure, then it would have written the requirement only once - namely, with regard to one of these other aspects, which have no special feature that would cause us to think that the requirement is exclusive to that aspect. From the fact that the Torah wrote the requirement specifically with regard to those two aspects (the slaughter and the burning) that have special features, which necessitates stating the requirement twice (as the Gemara has just said), we see that the Torah meant to exclude from the requirement some aspect of the procedure possessing no special feature (Tosafos). [According to Tosafos, we must say that the Gemara is presently discussing specifically the view of Rav, who maintains that the Torah wrote the attentiveness requirement twice.] Alternatively, the Gemara at this point already knew that the attentiveness requirement is also contained in the word לְמִשְׁמֶרָת, as a safekeeping (ibid. verse 9). On the basis of this word, it would have included all aspects of the procedure in the requirement (see Gemara below). The Torah's additional statement of this requirement with regard to specific aspects (e.g. the burning and/or slaughter) is meant to exclude some other aspect from the requirement (Riva, cited in Tos. Yeshanim and Tos. HaRosh). [Accordingly, we can say that the Gemara's present discussion is relevant even according to Shmuel's view.]

31. קידוש, *kiddush*, refers to pouring of the water onto the ashes and mixing them together (*Rashi* [see 41b note 43]; cf. *Tosafos* to 43a היה ל כשרין לקרש).

[Some have the reading here: מילוי מִים וְקִידּוּש, and the filling of water "and" mixing [them together] (see Rabbeinu Chananel [printed on 42b] and Tos. Yeshanim to 42b מיה למשמרח; Dikdukei Soferim \$40).]

יוםי אומר לא משום

זה אלא משום שנאי וה ציא אותה לבדה.

אמנס מפרש"י דהכא ד"ה

משום וכו' מוכם דהיה

לפניהם כגר׳ הספרן. לפניהם כנו ישכין, נ) [קידושין פח: ושיינ], ד) לייל מעחת העוף דף

סח:, ה) ל"ל ביולא דופן,

ח ל"ל רבומיו.

או מכה מ"ג ב) [כמשנה חימת רבי

יח א ב מיי' פ"ד מהלי פרה הלכה ז סמג עשין : 252

ים גשם פ״ו הלי כ: ב דמיי שם פיי הלכה ו: כא המיי שם פדת הלכה

בב ומיי שם פ"ד הלי ב :סמג עשין שס

רכינו חננאל

מקום כשרה בזר ואפילו עבורה היא שני הכא רכתב ושחט אותה מירי דהוה אמראות נגעים דלאו עכודה היא ובעיא כהן להורות לטמא או לטהר הכא נמי כשתיטת פרה אדומה אע"ג דלאו עבורה היא בעיא כהן . [רכתיכ] חוקה שנאמר זאת חוקת התורה וגו׳ ושמואל א' שחיטת פרו פסולה בזר מיט אהרן וחוקה כחיי כיה אבל שתיטת פרה אדומה כשר בור שנא' ושחט אותה לפניו דייק לפניו ומשמע לפניו שיהא זר שוחט ואלעזר רואה ורב לפניו מכעי ליי שלא ימית דעתו ממנו ללמד כי היסח הרעת פוסל כה ושמואל אמר שלא יסיח דעתו ממנה מלעיניו מפיק ליה שנא' ושרף את הפרה לעיניו ורב הוהיר בשחיטה והזהיר בשרפה על הסח הדעת וצריכי כוי. ושמואל אמר בחרא סגיא לפניו להכשיר שחיטתה בור הוא דאתא ולרב הר רבוי אחר רבוי למעוטי מאי אתיין ואסיקני למעוטי השלכת עץ ארז ואזוב ושני תולעת דלאו גופא דפרה נינהו אכל אסיפת אפר למילוי המיי וקידוש שהוא נתינח אפר בהו מ"ט למשמרת למי נדה כחיב כלומר צריכין שימור שלא יסית דעתו. מחיב רב יהושע לסייעו לרב אין לי אלא הזאת מימיה שאין כשרין אלא ביום מג"ל לרבות שחיטתה וקכלת דמה ותואת דמה ושרפחה והשלכת עץ ארו ואזוב ושני תולעת שאין כשרין אלא כיום ת"ל חקת התורה יכול שאני מרבה אף אסיפת אפרה ומילרי מים וקידוש שלא יהיו כשרים אלא ביום ת"ל ואת. ומה ראית לרבות אח אלו ולהוציא את אלו אחר שריכה הכתי התורה למידיו כולו מהואת מימיה מה הואת מימי מיוחדין . שאין כשרין כאשה ככאיש דתנן (פרה פייכ מייכ) הכל כשרין להזוח חרץ מטומטום ואנדרוגינוס ואשה. תינוק שאין כו דעת האשה מסערתו כוי ואין כשרין אלא ביום שנאי והזה הטהור על הטמא ביום השלישי וביום

למשמרת למי נדה כתיב. חימה לי ח"כ מחי אילטריך קרא בשחיטה ובשריפה ובהכי חיתי חדה מתרחי וחלת וליכא למימר דאין הכי נמי דלא זריכי אלא הוו להו שני באשה. לקמן מפרש לה: ואין כשירה אדא ביום. דכחיב (מחונר ש)

> משום דג' כחובים הבאין כאחד ואין מלמדין סדא דמשמע דקאמר אלא למעוטי השלכח עך ארז [דומיא] דלמעוטי אסיפה אפרה דמעיקרא דההוא מכח יתור קאמר ולא מכח ב׳ כחובים הבחין כחחד כדפרישית ועוד אי מכח ג' כחובים קא ממעט השלכת עך ארו א"כ מאי אינטריך למימר טעם לדבר דלאו גופה דפרה נינהו וי"ל דשחיטה לא אחיא מכולהו דמה לכולהו שאינן נוהגין בחולין מאמר בשחיטה דלאו עבודה היא שנוהגת בחולין ולהכי נאמר דלא מיפסל היסח הדעת כמו בחולין ושריפה נמי לא אמיא מכולהו דמה לכולהו דין הוא שיפסול בהן היסח הדעת דחוו מיד להוחה דמיד בשעת שחיטה מקבל הדם כדי להזוח וכן באסיפת אפרה ומילוי מימיה [וקידוש] רארן לאלמר להואה משא"כ בשריפה ואסיפת אפרה ומילוי מימיה וקידוש אינטריך למיכחב בהו למשמרח דמכולהו לא אתו דמה לכולהו שפסולים באשה ובלילה ואין להקשות אמאי איצטריך למיכחב בכל שלשתן באסיפת אפרה ומילוי מים וקידוש [לכתוב] בחד מינייהו וניתו חינך מיניה די"ל דאיזה מהם שלא היה

> אף אני אכיא שחימה וכו' עד והשלכת עץ ארז. מימה לי אמאי לא קאמר מה הואת מימיה מיוחדת דעבודת גופה דפרה נינהו אף כל דגופה דפרה ונרבי אסיפת אפרה ומילוי מימיה וקידוש ונמעט השלכת עך ארו ואזוב דלאו גופה דפרה נינהו דה"נ אמרינן לעיל גבי היסת הדעת וי"ל דסברא הוא לרבויי השלכת עץ ארו ואזוב ושני חולעת טפי מאסיפת אפרה ומילוי מימיה וקידוש כיון דהנהו כשירים אפי׳ באשה והנך חשיבי כולי האי דקבעי להו כהן ולעיל נמי גבי היסח הדעת אי לאו דפסיל קרא היסח הדעת בהדיה בחסיפת חפרה ומילוי מים וקידוש הוה מוקמינן בהן

נכתב הייתי ממעטו ולא הייתי ממעט השלכת עך ארו כדממעטינן השחא

כיון דהני כשירין באשה כבאיש והשלכת עץ ארו פסול באשה:

» למשמרת למי נדה כתיב אלא למעומי השלכת עץ ארז ואזוב ושני תולעת דלאו גופה דפרה נינהו איתמר שחימת פרה בזר ר' אמי אמר כשרה ור' יצחק נפחא אמר פסולה עולא אמר כשרה ואמרי לה פסולה מתיב ר' יהושע בר אבא לסיועיה לרב "אין לי אלא הזאת מימיה שאין כשרין באשה כבאיש ואין כשרין אלא ביום מניין לרבות שחיפתה וקכלת דמה והואת דמה ושריפתה והשלכת עץ ארז ואזוב ושני תולעת ת"ל תורה יכול שאני מרכה אף אסיפת אפרה ומילוי מים וקירוש ת"ל זאת ומה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו אחר שריבה הכתוב ומיעט אמרת הרי אנו למדין כולן מהזאת מימיה מה הזאת מימיה אינן כשרין באשה כבאיש ואין כשרין אלא ביום אף אני אביא שחיטתה וקבלת דמה והזאת דמה ושריפתה והשלכת עץ ארז ואזוב ושני תולעת הואיל ואין כשרין באשה כבאיש אין כשרין אלא ביום ומוציא אני יאסיפת אפרה יומילוי מים וקירוש הואיל וכשרין באשה כבאיש כשרין נמי ביום ובלילה והאי מאי תיובתא אילימא מרפסולין באשה פסולין נמי בזר הזאת מימיה תוכיח דשפסולין באשה וכשרין בזר אמר אביי היינו תיוכתיה אשה מאי פעמא אלעזר ולא אשה זר נמי אלעזר ולא זר אמר עולא כל הפרשה כולה משמע מוציא מיד משמע ומשמע ממילא יונתתם אותה אל אלעזר הכהן אותה לאלעזר ולא לדורות לאלעזר איכא דאמרי לדורות בכהן גדול ואיכא דאמרי הלדורות בכהן הריום בשלמא למ"ד לדורות בכהן הדיום שפיר אלא למאן דאמר לדורות בכהן גדול מנא ליה גמר חוקה חוקה מיום הכפורים והוציא אותה שלא יוציא אחרת עמה כדתנן שולא היתה פרה רוצה

כתובין הבאין כאחד ואין מלמדין והא דקאמר למעוטי השלכה הוא יחחטא בו ביום השלישי: מניין דרבות שחיטתה וקבדת דמה והואת דמה ושריפתה והשלכת עץ ארז ואזוב ושני תולעת. דלם יהיו כשרין אלא ביום דאילו לענין באשה

כבאיש (א) אינו אלטריך לרבויי

דכולהו כחיב בהו או אלעור או

מאי ריצה ומאי מיעט מעתה לא

מסרן אלא להתבונן בה את האמת

ואת הישר: אמרת הרי אנו למידין

כולן מהואת מימיה. שפקול הלילה

מפורט כו: שאין כשרים באשה

כבאיש. כדלקמן ולקח חזוב וטבל

במים איש טהור וגו' (שם): והאי

מאי תיובתיה. לשמוחל חי נימח

מדקחני שחיטה פסולה באשה פסולה

כמי בור: אשה מאי מעמא. מכל

ליה דשחיטה פסולה באשה בשלמא

קבלת דמה והואת דמה כחיב ולקח

אלעזר הכהן מדמה היינו קבלה והזה

אל נוכח פני אהל מועד היינו הזאחה

ושריפה נמי לעיל מינה כתיב כהן

והדר ושרף את הפרה לעיניו דאלעור

והשלכת עד וחזוב כהן כחיב חלח

שחיטה מהיכח: אלעור ולא אשה.

ועל כרחך ושחט חותה לפניו אחלעור

קה דרים ליה חנה כרב דתי שיהה

אחר שוחט ואלעור רואה כדדרים

שמואל מהיכא ממעט אשה אלא

מאלעור דריש ליה מנא וכי היכי

דממעט אשה מהכא ממעטינן נמי

זר: כל הפרשה כולה. של פרה כמו

שעבודותיה סדורות זו אחר זו:

משמע מוציא מיד משמע ומשמע

ממילא. כשחדקדק בה אינך יכול

להשוות שיטת הפרשה נשוה שיהיו

כל מקראותיה שוים זה עם זה אלא

יש בהן שמשמע מקרא זה מוליא

מכלל משמע מהרא שלפניו מה שפסל

זה הכשיר זה או מה שהכשיר זה

פוסל זה או ויש בה מקראות משמעות

למשמרת למי נדה. משמע דלריכי שימור עד שיזה מהן: לסיועיה

לרב. דאמר פרה שחיטתה כזר פסולה: הזאת מימיה אין כשירה

כהן: והואת דמה. אל נוכח פני אהל מועד שבע פעמים: ת"ל הנהות הכ"ח תורה. זאת מקת התורה (שם) תורה (h) רש"י ד"ה מנין כוי מתת לכל עבודתה: ת"ל ואת. מת כחשה ככחים לח חילטריך לרבוד: הכתוב כאן קיים ואל תוסיף: אחר שריבה הכתוב ומיעם. ולח פירש

הנהות מהר"ב רנשבורג אן רשיי דיה משמע מוציא מיד משמע וכר ויש כה מקראות משמשת שמתקיימין שהמשמע כוי. נדל וים בה משמעות מקרחות שמחקיימין שהמשמע הרחשון כ"כ

תורה אור השלם א) (אָסָף אִישׁ מָהוֹר את אפר הפרה והניח מחרץ למחנה במקום טָהור וְהָיתָה לָעֵרַת בְּנֵי ישָרָאַל לִמִשְׁטָרָת לִמִי נדה חפאת הוא:

ונמיני יט. מן ב) ונְתַתָּם אֹתָת אָל אלעור הכהן והרציא אתה אל מחוץ למתנה וְשָׁחַם אֹתָה לְּפָנָיו:

תוספות ישנים

דופן אפילו לר"ש וכ"ח ר"ש ליח ליה כו' אלא שאני פרה הואיל ומום פוסל בה כו' משמע שפותר טעמה דחטמת קרייה רחמנא וכא נותר דנר"ם דתכשיר ביולח דופן הריח קדשי כדק הכיח ולרכן הרי קדשי מוכח והשתח קשה דנשמעחין דהכח משמע דקדשי כדק הכים הים אפילו לרכנן דר"ש וכן במפ"ק דשבועות (דף א:) קחמר גבי פרה נפדית על כל פסול שבה כו' שחני פרה דקדשי בדק הכיח היא מקמי דלוקי לה החס כר"ש וגם ככל שיטח החלמוד דאמרינן פרה קדשי כדק הכית כפ"ק דו המוכם מהדם וכפ"ה דמנחות (דף ו:) וכפ"ב לככורות (דף נה.) [גכי] ל יוםי בו המשולם ובחמורה פרק אלו קדשים וכי נעמיד כל החלמוד דלה כרבע דר"ם ע"כ נרחה לרני דה"ם החם חלח מעחה

זה אלא משום שנאמר יי אותה לבדה ות"ק שמחקיימין ממילה משמעותו שהמשמע הא כתיב אותה מאן ת"ק ר"ש היא י דדריש עומד במקומו ואינו מוליא מכלל מעמיה דקרא מאי בינייהו איכא בינייהו חבירו ולפי סידורן יש לך להבין מהו דאפיק המוליה מכלל חבירו ומי משמע מיעוטא ולא בהשלכת עץ ארז חדע דקאמר לעיל מעיקרא אילימא ממילא ועכשיו דורש והולך את כולה: דאדעור. שהוא סגן: בשדמא למאן דאמר לדורות בכהן הדיום שפיר. לכיון ללא קבע לה קרא למעוטי אסיפת אפרה כו': בהדיח סגן חו כהן גדול כל כהנים כשרין בה: שלא יאמרו שתים שחשו. וקי"ל שכל מלאכות הנעשות עמה פוסלות אותה כדתנן (פרה פ"ד משנה די) כל העוסק בפרה מתחילה ועד סוף פוסלין אותה במלאכה ולקמן (דף מג.) נמי אמרינן ושחט אוחה שלא ישחוט אחרת עמה: משום שנאמר אותה. והוליא אומה: דדריש מעמא דקרא. כככא מליעא (דף פטו.) אלמנה עשירה ממשכנין אוחה עניה אין ממשכנין אוחה מפני שאחה לריך להחזיר לה ואחה משיאה שם רע בשכינוחיה: דאפיק

לצאת אין מוציאין עמה שחורה שלא יאמרו

שחורה שחמו ואין מוציאין עמה אדומה שלא

יאמרו שתים שחטו יי ר' אומר לא מן השם הוא

מפסל ה) סגמ כלומר כיון דפקלי כה רבישה בין לרי אלישור דהחם לשל בין לרכנן דדיה אי מטעם דקדשי מוכח אי מטשם דקשים מוכח ליינו החמים בין לרי אלישור דהחם לשל בין לרכנן דדיה אי מטעם דקדשי מוכח אי משלם בין מוכח לוחת מחשים בין דישור אלה הואל ומוס של בין לרכנן הידים אי מוכח בין לרכנן הידים מוכח בין לרכנן לרכנן הידים מוכח בין לרכנן לרכנן הידים מוכח בין לרכנן ללכנן לרכנן לרכנן לרכנן לרכנן ללרכנן ללכנן לרכנן ללרכן לרכנן ללרכן לרכנן ללרכן לרכנן ללרכנן לרכנן ללרכן לרכנן ללרכנן ללרכנן ללרכנן ללרכנן ללרכנן ללרכנן ללרכנן ללרכן ללרכנן ללרכנן ללרכנן ללרכנן ללרכנן ללרכנן ללרכנן ללרכנן לל

The Gemara concludes:

אָלָא לְמַעוּטִי הַשְׁלָכַת עַץ אָדֶוּ וְאַוֹּב וּשְׁנִי תוּלְעַת — Rather, we must say that it means to exclude the casting in of the cedarwood and hyssop and red wool, דְּלָאוֹ גּוּמָה דְּפָרָה נִינְהוּ – which are not part of the cow itself. [2]

The Gemara returns to its original discussion regarding the fitness of a *parah adumah* slaughtered by a *zar*, and records that the dispute between Rav and Shmuel in this matter is in fact a dispute between other Amoraim as well:

קָּרָה בְּזָּר אִיהְמֵּר שְׁחִיטָת פֶּרָה בְּזָר – It was stated: Regarding the slaughter of a parah adumah done by a zar, בְּבִּי אָמִי אָמֵר בְּשֵׁרָה – R' Ami says that it is valid, בְּסִּלְה בְּטֵּרָה בְּעָרָה וְאָמְרַי לָה – but R' Yitzchak Nafcha says it is invalid. אַמָר בְּשֵּרָה וְאָמְרֵי לָה – Ulla says it is valid. And some report [his view] to be that it is invalid.

The Gemara attempts to support Rav's view that a zar's slaughter of the parah adumah is invalid:

קתיב רְבּי יְהוֹשָעַ בַּר אָבָּא לְסִינְעֵיה לְרַב R' Yehoshua bar Abba challenged Shmuel from a Baraisa, in order to support the view of Rav. The Baraisa states: אַין לִי אֶלָא הַיָּאָת מֵימֶיהָ שָאֵין בְּשֶׁרִין וּשְׁרֵין בּאָלָא הַיָּאָת מֵימֶיהָ שָאֵין בְּשֶׁרִין בּאָלָא הַיָּאָת מֵימֶיהָ שָאֵין בְּשֶׁרִין בּאָשָׁה בִּבְּאִישׁ וּשׁרוּ אַלָא הַיִּוֹם וּ וּשׁרוּ אַלָא בַּיוֹם בּאַישׁ אוֹן לְבַבּוֹם אַר And that it is valid only by Day. בּאַין לְרַבּוֹת שְׁהִיטָהָה וְּקְבָּלֶת דָּמָה וְהַוָּאָת דָמָה וּשְׂרֵיפָּתָה בּאָרִי הוֹלַעַת בּיִוֹם בּיִּשְׁרֵי וּאָלָה בִּיוֹם בּאַרִי הוֹלַעַת בּיִים בּיִּים בּיִּשְׁרַ בּיִּבְּים בּיִוֹם בּיִּשְׁרַ בּיִוֹם בּיִּשְׁרַ הַּיָּשָׁר וּתְּלָעַת בּיִים בּיִוֹם בּיִים בּייִם בּיִים בּיִים בּיִים בּיִים בּייִם בּיִים בּיִים בּיִים בּיִים בּיִים בּייִם בּיִים בּיִים בּיִים בּייִם בּיִים בּייִם בּיִים בּייִם בּייִם בּייִם בּיִים בּיִים בּיִים בּיים בּייִם בּייִם בּייִם בּיִים בּייִם בּיִבּים בּייִם בּייִם בּיִבְּיבּים בּייִם בּיים בּייִים בּיים בּיים בּיים בּיים בּיים בּיים בּיים בּיים בּייִים בּיים בּ

TER, THE RECEIPT OF ITS BLOOD, THE SPRINKLING OF ITS BLOOD seven times towards the Sanctuary, ITS BURNING AND THE CAST-ING OF THE CEDARWOOD, HYSSOP AND RED WOOL into the burning remains? תְּלְמוּד לוֹמֵר ,, תוֹרָה – To teach me this, THE TORAH יבול שאַני מְרָבֶה אַף אָסִיפֵת אָפְרָה וֹמְלוּי מֵיִם וְקִידוּשׁ STATES: LAW. [5] - Accordingly, IT WOULD BE POSSIBLE to think THAT I WOULD INCLUDE in this limitation of "daytime" EVEN THE GATHERING OF ITS ASHES AND THE FILLING OF the WATER AND the MIXING of the water with the ashes. (6) תַּלְמוּד לומֵר , וֹאתיי – [THEREFORE] THE דמה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו אלו דאית לרבות את אלו ולהוציא את אלו - AND WHY HAVE YOU SEEN fit TO INCLUDE THESE first procedures (the slaughter, receipt of blood, etc.) in the daytime requirement AND EXCLUDE THESE latter procedures (the gathering, filling and mixing) from the daytime requirement? אחר שריבה הבתוב ומיעט - SINCE [THE TORAH] HAS INCLUDED some procedures (through the word "law") AND IT HAS EXCLUDED others (through the word "this"), you must say that the Torah has intended for us to exercise analytical reason in determining which are included and which are excluded. אַמַרָתָּ הָרֵי אָנוּ לְמֵדִין בּוּלָן מַהַוָּאַת מֵימֶיהָ — Accordingly, YOU must reason as follows: INDEED, WE LEARN ALL OF THEM FROM THE SPRINKLING OF ITS WATERS. מה הַוָּאַת מִימִיה שינן כְּשֶׁרִין בָּאִשָּה כִּבְאִיש – JUST AS THE SPRINKLING OF ITS WATERS IS NOT VALID if done BY A WOMAN AS if done BY A MAN, ואין בשרין אָלָא בָּיוֹם – AND IT IS VALID ONLY BY DAY, (8) אָף אַנִי אַביא שַחִיטָתָה – וַקַבָּלַת דַמָה וַהַזָּאַת דַמָה וּשַׁרֵיפָתָה וָהָשְׁלָכַת עֵץ אַרֵז וְאַזוֹב וּשְׁנִי תוֹלַעַת SO TOO I INCLUDE ITS SLAUGHTER, THE RECEIPT OF ITS BLOOD, THE SPRINKLING OF ITS BLOOD, ITS BURNING, AND THE CASTING OF THE CEDARWOOD, HYSSOP AND RED WOOL; הואיל ואין בשרין באשה – for since they are not valid if done by a woman as if

ņ

NOTES

1. Numbers 19:9 states: And a man who is tahor shall gather the ash of the cow and he shall place [it] outside the camp in a tahor place; and it shall be for the assembly of the Children of Israel as a safekeeping, for water of sprinkling . . . This verse implies that safeguarding [i.e. attentiveness] is required until one actually sprinkles the tamei with the waters (Rashi; see Siach Yitzchak); thus, one may not divert his attention while filling the water or mixing it with the ashes. Similarly, one may not divert his attention while doing the gathering of the ashes, which is mentioned at the beginning of the verse (see Tos. Yeshanim).

2. Thus, they are excluded from the attentiveness requirement specified with regard to the slaughter or burning of the parah, which are procedures done to the the parah itself. [And though the filling of the water is also not a procedure done to the parah itself, it is explicitly included in the attentiveness requirement by the expression as a safekeeping, as the Gemara has just stated.]

Accordingly, it emerges that the attentiveness requirement applies to the slaughter of the parah adumah, its burning, the gathering of its ashes and the filling of the water for mixing, but not to the casting in of the cedarwood, hyssop and red wool. [According to Hagahos HaGra's emendation of the Gemara text on 42a, however, the gathering of the ashes is grouped together with the casting in of the cedarwood etc. and thus is also not subject to the attentiveness requirement. This is also the opinion of Meiri here (42a ארנומה צריך).]

[Elsewhere, we find that various aspects of the parah adumah procedure are disqualified if one does another activity simultaneously with them (see Parah 4:4; Sifri to this passage; see also below, note 23). Many Rishonim are of the opinion that "another activity" disqualifies simply because it constitutes a form of diversion of attention (see Meiri above ר"ה פרה ארומה צריך שלא יסיח רעתו; Riva, cited in Tos. Yeshanim below ר"ה שלאיאמרו; Raavad to Hil. Parah Adumah 7:3; see also Mishnah Acharonah to Parah loc. cit.). Other authorities maintain that "another activity" is a distinct disqualification (see Kesef Mishneh to Hil. Parah Adumah loc. cit.; see also Gevuras Ari to 42a ר"ה ושמואל). See, though, Chazon Ish, Parah 7:8, who asserts that there are two forms of "diversion of attention" that disqualify the parah adumah. One is the diversion of attention from guarding the taharah of the parah; this is the same disqualification found with regard to other kodashim and terumah. The other form of "diversion of attention" is the simultaneous performance of another activity, and this

disqualification is specific to parah adumah. There are points in the parah adumah procedure when the first form of "diversion of attention" will disqualify but not the second form; see there at length.]

3. The Baraisa is a commentary on Numbers 19:18-19, which describes how the waters of the parah adumah are to be sprinkled on the tamei, and states: יְלְפְח אֵזוֹב וְּטְבֵּל בְּמִים אִישׁ טְהוֹר יִוּ, וֹהְוָּה הַטְּהֹר עֵל־הַטְּמֵא בְּיוֹם הַשְּלִישׁי. . . זְהַוְּה הַשְּבִיעִי אַלְישׁ, ... And a "man" who is tahor shall take hyssop and dip [it] in the water . . . And the tahor one shall sprinkle upon the tamei on the third "day" and on the seventh "day" . . . This Baraisa reflects the view of the Rabbis (below, 43a), who hold that the verse's superfluous mention of athor "man" comes to disqualify a woman. And Torah's superfluous mention of "day" comes to disqualify a sprinkling done at night. The Baraisa states that on the basis of this verse alone, I would know only that the limitations of "man" and "day" apply only to the sprinkling of the purifying waters.

4. These were all parts of the *parah adumah* service (see verses 3-6). [The receipt of the blood is alluded to in verse 4 — see below, note 11.] The Baraisa asks how we know that these parts of the service, too, are subject to the limitation that they be done only by day (*Rashi*).

[As emerges from the next part of the Baraisa,] the Baraisa is not inquiring how it is known that a woman may not perform these procedures. For a woman's disqualification for these procedures is already known from the fact that with regard to all of them the Torah specifies "Elazar" or "the Kohen," either of which excludes a woman (Rashi; see Gemara below, and Rashi there איניטעמא בייה אשהמאיטעמא.").

5. At the beginning of this passage, the Torah states (verse 2): זאַת חָקה, This is the statute of the law, which indicates that there shall be one law for all aspects of the service (Rashi).

6 See 42a note 31.

7. The limiting expression "this" (denoting "this alone") in the phrase "this" is the statute of the law (see note 5) serves to narrow the scope of the expansive expression "law." Thus, while the expansive expression "law" includes in the daytime requirement the slaughter, receipt and sprinkling of the blood, the burning and the casting in of the cedarwood etc., the limiting expression "this" prevents the gathering, filling and mixing from being included as well. Thus, these latter procedures may be done at night as well.

8. See above, note 3.

The Gemara said that this Baraisa supports Rav and refutes Shmuel. The Gemara now questions how this is so:

האי מאי תיובתא – But what is the challenge posed to Shmuel from this? אילימא מדפסולין באשה פסולין נמי בור – If you say that you can deduce from the fact that they [the slaughter, etc.] are invalid if done by a woman (as stated in the Baraisa) that they are also invalid if done by a zar (which would refute Shmuel, who says that the slaughter of the parah adumah is valid if done by a zar), הַנְאַת מִימִיהַ תּוֹכִיחַ – why, let the sprinkling of its waters demonstrate that the two are not linked; שַּפּסוּלִין האשה וכשרין בור – for they [the sprinkling of the waters] are invalid if done by a woman, yet valid if done by a zar! Similarly, one could argue that although the slaughter is invalid if done by a woman (as stated in the Baraisa), it is valid if done by a zar. - ? -

The Gemara answers:

אָמֵר אָבַיֵּי הַוְינוּ תְּיוּבְתֵּיה – Abaye said: The following is the refutation [of Shmuel] posed by the Baraisa: אָשָה מָאי טָעָמָא - For what reason does the Baraisa disqualify a woman from performing the slaughter of the parah adumah?[11] ולא אשה – It must be that in the Baraisa's view "Elazar" is specified with regard to the slaughter, which indicates "but not a woman." ןר נְמִי אֵלְעוָר וְלֹא וַר – Similarly with regard to a zar, we say that "Elazar" is specified, which indicates "but not a zar. "[12]

n

ן כרי נערך:

ורג

שמע ימין גותו לוק לחק לחק מינה מינה מינה מינה

והור

למ. פנה פנים מנים

אָל אָרא דעה דעה

Having taken note of how certain specifications in the parah adumah passage serve to define the conditions needed for performing the parah adumah service, the Gemara proceeds to elaborate on how there are different conditions for different aspects of the service:

אַמר עוּלָא – Ulla said: כָּל הַפָּרָשָה כּוּלָה – If you analyze the entire passage of parah adumah, you will not find that a uniform set of conditions prevails throughout all aspects of the procedure; rather, מְשָׁמָע מוּצִיא מִיַּר מַשְׁמָע וּמַשְׁמָע מְמֵּילָא – in some of the verses there is an implied condition that reverses the implied condition of a previous verse,[13] while in others the implied condition of an earlier verse stands on its own (i.e remains the same) in a subsequent verse. Ulla now proceeds to expound the entire passage:[14] יוָתַהָּם אתָהּ אָל־אָלְעָוֶר הַכּהֵןיי,, - Verse 3 states: And you shall give "it" to Elazar the Kohen; the Torah's emphasis on "it" indicates that אוֹתָהּ לְאַלְעָוָר וְלֹא לְדוֹרוֹת קאַלְעָזַר "it" alone is given to Elazar, but those paros adumos made in subsequent generations need not be given to the Kohen

NOTES

9. For with regard to all these procedures, either "Elazar" or "Kohen" is specified (see above, note 4).

10. In short, the Baraisa's argument runs as follows: We know from Scripture that the sprinkling of the waters must be done by a man and by day. And we know that the slaughter, receipt and sprinkling of the blood, and the casting of the cedarwood, hyssop and red wool must be done by a man. But no limitations are stated with regard to the gathering of the ashes, the filling of water and the mixing together. Since the Torah has included and excluded, we include in the daytime limitation those procedures already similar to the sprinkling of the waters in that they are subject to the limitation of "man," and we exclude those procedures not already similar to the sprinkling of the waters in being subject to any

11. That a woman is disqualified for the other procedures mentioned in the Baraisa is known from the fact that the Torah states "Elazar" [or "Kohen"] in their regard. With regard to the receipt and sprinkling of the blood, the Torah states (Numbers 19:4): And "Elazar the Kohen" shall take some of its blood (this alludes to the receipt of the blood) with his forefinger and sprinkle . . . And with regard to the burning, the Torah states (ibid. v. 5): And he shall burn the cow before his eyes, which refers to Elazar, mentioned in the preceding verse. But how does the Baraisa know that a woman is disqualified for the slaughter of the parah adumah? (see Rashi).

12. As explained on 42a, the dispute between Rav and Shmuel as to whether a zar may slaughter the parah adumah is based on how to interpret the clause and "he" shall slaughter it before "him." Rav explains that "he" refers to Elazar himself, and "in front of him" teaches that he should not divert his attention. Shmuel explains that "he" is some other person, who is to slaughter it in front of "him [Elazar]." This Baraisa supports Ray, because its disqualification of a woman for the slaughter of the parah adumah indicates that it understands the subject of and "he" shall slaughter it . . . to be Elazar himself. And just as the specification of "Elazar" excludes a woman, so too does it exclude a zar (see Rashi).

13. That is, the conditions described by the Torah for the aspect of the service discussed in the first verse are not the same as the conditions described for the aspect discussed in the subsequent verse.

14. To facilitate an understanding of Ulla's exposition, we cite the passage (found in Numbers ch. 19) almost in its entirety. A chart summarizing this exposition can be found on 43a.

(א) וַיְדַבֵּר ה׳ אֶל־מֹשָה וְאָל־אָהָרוְ לַאמר. (ב) ואת חַקַּת הַתוֹרָה אֲשֶׁר־צִנָּה ה׳ לֵאמר דַּבֵּר אַל־בְּנֵי יִשְרָאַל וְיִקְחוּ אַלֶּיךְ פָּרָה אֲדָמָה תִמִימָה אֲשׁר אַין־בָּה מוּם אֲשָׁר לֹא־עָלָה עָלַיהָ עֹל. (ג) וּנְתַתָּם אֹתָה אֱל־אַלְעָזָר הַכֹּהַן וְהוצִיא אֹתָה אֶל־מחוּץ לַמֶּחֲנֶה וְשָׁחַט אֹתָה לְפָנֶיו. (ר) וּלָקַח אָלְעָזָר הַכֹּהַן מַדָּמָה בְּאַצְבָּעוֹ וְהַזָּה אֶל־גֹכָח פְּנֵי אֹהֶל־מוֹעֵד מִדְמָה שֶׁבַע פְּעָמִים. (ה) וְשֶׁרָף אֶת־הַפֶּרָה לְעֵינָיו אֶת־ערָה וְאָת־בְּשֶׁרָה וְאֶת־דָּמָה עֵל־פּרְשָׁה יִשְׁרף. (ו) וְלָּקַח הַבּהַן עץ אָרָז וְאַזוֹב וּשְנִי תוּלָעַת וְהִשְּלִיךְ אָל־תוֹךְ שְרַפָּת הַפָּרָה. (ז) וְכִבֵּס בְּגָדִיו הַכֹּהַן וְרְחַץ בְּשָׁרו פַּמִים וְאַחַר יָבֹא אָל־הַמָּחַנָה וְטָמֵא הַכּּהַן עַר־הָעָרָב. (ח) וְהַשֹּרַף אֹתָה יְכָבֶּס בְּגַדִיו בֶּמְים וֹרָחַץ בְּשָּׁרוֹ בָּמִּים וְטָמֵא עַר הָעָרָב. (ט) וְאָסָף אִישׁ טָהוֹר אַת אַפֶּר הַפֶּרָה וְהֹנִיחַ מחוּץ לְמֵּחְנָה בְּמָקוֹם טָהוֹר וְהָיְתָה לַצָדַת בְּנַי־יִשְׁרָאַל לְמִשְׁמֶרָת לְמִי נָדָה חַטָּאת הָוֹא. (י) וַכַבַּס הָאֹסֶף אַת־אַפַר הַפַּרָה אַת־בָּגָדִיו וָטָמָא עַר־הַעָרַב וְהַיְּתָה לֹבְנֵי יִשְׁרָאַל וָלַגַּר הַגַּר בַּתוֹכֶם לחַקַּת עולָם....(יד) ואת הַתוֹרָה אָדָם כִּי־יָמוּת בְּאֹהֶל כָּל־הַבָּא אָל־הָאֹהֶל וְכָל־אֲשֶׁר בָּאֹהֶל יִטְמֵא שְׁבְעַת יָמִים.... (יו) וְלָקְחוּ לַטָּמֵא מַעֲפֶר שְׁרֵפֶת הַחָּשָּאת וְנֶתָן עֶלָיו מַיִם חַיִּים אֶל־כֶּלי. (יח) וְלָקַח אַזוֹב וְטָבֶל בַּמַיִם אִיש טָהור וְהִזָּה עַל־הָאֹהֶל וְעַל־כֶּל־הַבַּלִים וְעַל־הַנְּפָשוֹת אַשֶּר הָיוֹ־שָׁם וְעַל־הַנֹגֵעַ בַּעָצָם או בָחָלָל או בַמֵּת או בָקָבָר. (יט) וְהַוָּה הַטָּהר עַל־הַטָּמֵא בִּיוֹם ָבָאי וּבֶיוֹם הַשְּבִיעִי וְחַטָּאוֹ בֵּיוֹם הַשְּבִיעִי וְבַבָּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַיִם וְטָהַר בָּעַרָב....(כא

והַיִּתָה לָהַם לְחַקָּת עוֹלָם . . . ¹ And Hashem spoke to Moses and to Aaron saying: ² This is the statute of the law, which Hashem has commanded, saying: Speak to the Children of Israel, and they shall take to you a completely red cow, which is without blemish, and upon which a yoke has not come. 3 And you shall give it to Elazar the Kohen; and he shall take it out to the outside of the camp and he shall slaughter it before him. 4 And Elazar the Kohen shall take some of its blood with his forefinger, and sprinkle some of its blood toward the Tent of Meeting seven times. 5 And he shall burn the cow before his eyes its hide and its flesh and its blood, with its dung shall he burn. 6 And the Kohen shall take cedarwood and hyssop and red wool, and he shall cast [them] into the burning of the cow. And the Kohen shall immerse his clothing and immerse his flesh in water, and afterwards he may enter the camp; and the Kohen shall remain tamei until evening. 8 And the one who burns it shall immerse his clothing in water and immerse his flesh in water; and he shall remain tamei until evening. 9 And a man who is tahor shall gather the ash of the cow and he shall place [it] outside the camp in a tahor place; and it shall be for the assembly of the Children of Israel as a safekeeping, for water of sprinkling, it is a chatas. 10 And the one who gathers the ash of the cow shall immerse his clothing and remain tamei until evening; and it shall be for the Children of Israel and for the proselyte who dwells among them as an eternal statute. . . . 4 This is the law regarding a man who dies in a tent: Whatever enters the tent and whatever is in the tent shall be tamei for seven days. . . . 17 And they shall take for the tamei some of the ashes of the burning of the chatas, and he shall put upon it spring water in a vessel. 18 And a man who is tahor shall take hyssop and dip [it] in the water, and he shall sprinkle upon the tent and upon all the vessels and upon the people who were there, and upon the one who touches the bone or the slain one or the one who died or the grave. 19 And the tahor one shall sprinkle upon the tamei on the third day and on the seventh day; and he shall purify him on the seventh day, then he shall immerse his clothing and immerse himself in water and become tahor in the evening. . . . 21 And this shall be for them an eternal statute . . .

who has the status of Elazar. (15) Who, then, does the Torah mean should perform these procedures in subsequent generations?

There are those who say that in subsequent generations those procedures for which Elazar was required in the case of the first parah adumah are done by the Kohen Gadol, (16) אָיָבָא דְאָמְרֵי לְדוֹרוֹת בְּכֹהַן הָדְיוֹט while there are those who say that in subsequent generations they are done even by an ordinary Kohen. (17)

The Gemara asks:

בּשְלָמָא לְמָאן דְאָמָר לְרוֹרוֹת בְּכֹהַן הֶּרְיוֹט שֻׁפּיר – It is well understood according to the one who says that in subsequent generations these procedures are performed even by an ordinary Kohen what the source for that assertion would be. אָלָא לְמֵאן דְאָמָר לְרוֹרוֹת – But according to the one who says that in subsequent generations these procedures are performed by the Kohen Gadol, we must ask: How is this known to him?

The Gemara answers:

בְּמֵר, חֲקְהיי, מִיּוֹם הַכְּפּוּרִים — He derives this through the gezeirah shavah "statue" "statute" from the law regarding the service of Yom Kippur. [19] Just as the Yom Kippur service must be performed by the Kohen Gadol, so too these aspects of subsequent narcs. [20]

Ulla's exposition of the passage resumes:

וְהוֹצִיא אַתְהי׳ שְׁלֹא וֹצִיא אָחֶרֶת עִּמְּה, Verse 3 continues: and he shall take "it" out to the outside of the camp teaches that he shall not take out another cow with it. בְּרָתְנָן לֹא הָיָתָה בָּּרָה

רוֹצָה לָצֵאר – As we learned in the Mishnah: IF THE PARAH adumah DID NOT WANT TO GO OUT, אָין מוֹצָיאין עמָה שְׁחוֹרָה שֶׁלֹא – WE DO NOT TAKE OUT A BLACK ONE WITH IT, PO THAT [PEOPLE] SHOULD NOT SAY, "THEY SLAUGHTERED THE BLACK ONE for the service." וְאֵין מוֹצִיאִין עמָה אָדוֹמָה שֶׁלֹא יֹאמְרוֹ – AND THEY DO NOT TAKE OUT even A RED ONE WITH IT, SO THAT [PEOPLE] SHOULD NOT SAY, "THEY SLAUGHTERED TWO of them." רבָּי אוֹמֵר לֹא מִן הַשֵּׁם הוֹא זֶה – REBBI SAYS: IT IS NOT FOR THIS REASON that a second cow is not taken out with it. אָלָא – RATHER, it is BECAUSE IT STATES: and he shall take "TT" out, [24] which implies "it ALONE."

The Gemara asks:

"הְּנָּא קָּמָּא הָּא בְּתִיב – But even according to the Tanna Kamma, surely it is written it, which would preclude taking another cow out together with the parah adumah. Why does the Tanna Kamma ascribe this law to the precautionary decree "that they should not say ..."?

The Gemara answers:

מאן תַּנָּא קּמָא — Who is the anonymous Tanna Kamma who is the author of the Mishnah? בְּנִי שַּׁמְעוֹן הִיא דְּרֶרִישׁ טַעְמֵיה דְּקְרָא — It is a Mishnah authored by R' Shimon, who expounds the rationale of Scripture. [25]

The Gemara inquires:

קאי בֵּינְיְהוּ – What is the practical difference between them?^[26]
The Gemara answers:

איבָא בּינְיִיהוּ – There is a practical difference between them

NOTES

15. Elazar was the סְגוֹן נְּדוֹל , Deputy Kohen Gadol [see 37a note 23] (Rashi), His father, Aaron, was the Kohen Gadol.

The parah adumah passage prescribes the preparation of the first parah adumah, made in the Wilderness. The same procedures are to be followed for all future ones, except where the Torah indicates that a particular condition is specific to this first parah adumah.

By stating here and you shall give "it" to Elazar the Kohen, the Torah indicates that whatever requires Elazar in the preparation of this first parah adumah does not require him or his successor [the Deputy Kohen Gadol] in the preparation of subsequent paros adumos. Thus, the slaughter and burning of the parah adumah, which (acc- ording to Rav, at any rate) required Elazar for the first parah adumah, do not require the Deputy Kohen Gadol for subsequent paros adumos.

- 16. However, the procedures for which an ordinary Kohen was qualified in the making of the first parah adumah (see Gemara below) may be done by an ordinary Kohen even in the making of subsequent paros (see Tosefta, Parah 4:3; Ritva to 42a אחת כשרה בור בהן גדול and to 43a דייה שם אלא למ״ד לרורות Siach Yitzchak to 43a רייה שם אלא למ״ד לרורות.
- 17. This is a Tannaic dispute mentioned in Parah 4:1 (Tos. Yeshanim; see Siach Yitzchak ר״הואיכא דאמרי).
- 18. For since the Torah does not specify that the Kohen Gadol or his deputy be used for future *paros*, all Kohanim are qualified for them (Rashi).
- 19. The Gemara above (42a) noted that the expression הַּמְה, statute, is used both with regard to parah adumah and Yom Kippur. [With regard to parah adumah, the Torah states (Numbers 19:2): אַח הַחְּהָה, This is the "statute" of the Torah. (See, however, Siach Yitzchak, who asserts that the reference here is to verse 21, which states: עולָם הְחַקָּהְ הַחְּהָ הְחַה, And this shall be for them an eternal "statute.") And with regard to the Yom Kippur service the Torah states (Leviticus 16:34): בְּחַלְּהָח רְּלָהֶם לְּחָבּה וֹאַח לָכְם לְחָבֶּח עולָם ("statute.")
- 20. The other Tanna, however, does not expound the *gezeirah shavah* of "statute, statute" (Rashi to 43a און דאמר למאן דאמר; see, however, Ritva here).
- 21. Parah 3:7.
- 22. To induce the recalcitrant parah to follow. [One could not simply tie a rope around the parah and pull her along, for her bearing of the rope that does not benefit her would constitute a disqualifying melachah (Mishnah Acharonah ad loc.; see Parah 2:3).]

- 23. And the slaughter of a second one together with the first would constitute an accompanying "different activity," which would invalidate the parah's slaughter. For the Mishnah states (Parah 4:4; see above, end of note 2): "Anyone who participates in any part of the parah service from the beginning to the end invalidates it by performing a different activity [simultaneously]." Moreover, we learn in the Gemara below (43a) that the Torah's stipulation (Numbers 19:3): and he shall slaughter "it" precludes slaughtering another one together with it (Rashi). [Hence, even in cases where the slaughter of the second one would not constitute an accompanying "different activity," the parah would still be disqualified because of the second reason the slaughter of another one with it (see Tos. Yeshanim אור). "ה"ה לרבינתן (Chullin 32a with Rashi)." "ה"ה לרבינתן (Mishnah Acharonah to Parah loc. cit.).]
- 24 Numbers 19.3
- 25. That is, who holds that expounding the rationale of a Biblical law can figure in defining the limits of that law. This is a matter of dispute in Bava Metzia 115a with regard to the Torah's commandment (Deuteronomy 24:17): you shall not take as a security the garment of a widow (see Rashi). R' Yehudah holds that since the Torah does not qualify the word "widow" in any way, the prohibition applies with regard to all widows - whether poor or wealthy. R' Shimon, however, expounds that the rationale for this prohibition is the concern that the creditor's constant visits to the widow's house to return the garment each day (as mandated by Deuteronomy 24:12-13 for a garment taken as security from a poor man) would tarnish her reputation in the eyes of her neighbors (who would attribute his constant visits to an improper relationship). Accordingly, the prohibition applies only with regard to a poor widow, to whom one would be required to return the garment each day. But one is permitted to take the garment of a wealthy widow as security, since he would not be required to return to her each day the garment for which she has no immediate need.

Thus, the Gemara here answers that the Tanna Kamma is R' Shimon, and the reason he gives for the law that another cow not be taken out with the parah adumah is not the source for that law. Rather, it is his exposition of the rationale for that Biblical law, the source of the law being the expression "it," as Rebbi states.

26. Surely, Rebbi objects to the Tanna Kamma's exposition of the rationale for Scripture because that exposition would serve to narrow the scope of the law. Thus, the Gemara inquires as to what case is excluded from the law by the Tanna Kamma (based on his exposition of the rationale) and included by Rebbi (based on his unqualified application of the Torah's commandment).

מ"ו,
מר רבי
משור בשור בי
משור דבי לבדח,
מ דהים דל דיה
הקמרן,
מון דהים מעוף דף
זיון,
זיון

ב"ח מנין כר חינטרון

שבורג משמע זקראות זקיימין מקימין נ"ל וש מקלמום מתילם מתילם

ז וְהּגִּיהַ בְּמְקּוֹם נְדָת לְמֵי רְתא: הוא: זה אָל וְהוֹצְיא לִמְּחַנְה

:נְפָנָיו:

ושלם

מָהוֹר

יה שיהיה גא למעט

כשירין נ למכופת

נה מף כל ב, ומהמי

זכן בפרה

is

Α

Ħ

8

a

77

h

ta

ST

A

of

וטו

re

n

lin

וט

""

ce

in

1.

ap

be

2.

pa

3.

th

4.

of

5.

42

6.1

קח

Dal

ne

 $th\epsilon$

she

the

in

7.5

(sla

res

of a

rev

ver

rec

a n

rec

for

the

8. ' con

rev

η

דאפיק חמור בהדה. דלתנא קמא שרי דליכא שמא יאמרו לרבי מום' לקמן ס. ד"ה מרי אסור דהא אותה כתיב: ודקח אדעור הכהן. בקבלת דמה: מיעועין, ג) [מגילה כג: לשמואף. דדייה לפניו לומר שהזר כשר לשחיטה אינטריך למיכחב בקבלח דמה אלעזר לאהדורה לאלעזר דאי כמב ולקח מדמה טו. מו. פו. מכוח ט: שכועות ו: מנמוח ע: קו. (ח) והוה באלבעו) הוה משמע דאשוחט חולין קלב.), דו ופפחים ית: וש"נן, הן שכת קלו. ערכיו ג. יבמום עב: פרה פ"ה מ"ד, ו) פרה פי"ב מ"י ערכין ג., ו) נ"מ שאין, מ) רש"מ מ"ו, ט) [ע" פועה טו: וכחמורה יכ: ולע"ק וכן ממה המי"ע פ"ח מ"ה רחמורה והניח בהפלח׳ וכן חמה מהרש"ה נסוטה טו: ד"ה גמרה ורכנו כוין, ין [ליתה בחוספחה] ווחולי ל"ל בסיפח וכן דכתוספתה ב"ל דבסיפה ועיין נר"ש], כן ל"ל היפח דעת מיהה חיכה, ל) ל"ל וחי.

הנהות הכ"ח

לו) רש"י ד"ה הכהו כו' ומנה ידענה דהה מכהן דאיירי ביה: (כ) ד"ה הניסא כו' ולא גמר סוקה מוקה מיוה"כ: (ג) ד"ה ולמחו כו' וכחר ולמחו אוחם שנכשרו באסיפה זר ומשה: (ד) תום' ד"ה עד ע' נינמות דף עב דינור

נליון הש"ם

תום' ד"ה ונתו וכר אלא היכא דכתיב איש בהדיא. עיין קוכה לף כת ע"ב תום' ד"ה השוה:

מהר"ב רגשבורג

אן רשיי דיה איש 1333 להכשיר ה"ח חכהן קחד דלעיל וכו': בן תום' ד"ה הכד כשרין דקדש וכר יש לפרש ונתן עליו. נדכ עשודת מדל קר קנ"ל:

תוספות ישנים

מף לב) מתך דלעת עמה ככוונה דברי הכל פסולה שלא בכוונה דברי הכל כשירה אכל שמיטה היא פוסלה אפרי אין מחכרין לה מגזירת הכחוב למחן דמכשיר התם שחיטה כשלין מתכרין כדלמרינן החם שחט לחרת בכונה דנרי הכל פרה פפולה נהמה כשירה כלא כוונה לר נהן דמכשיר שחיטת בהמה שלא בכוונה פרה ספולה בהמה כשירה ולרבון דפפלי שמיטה שלא בכוונה פרה כשירה בהמה שלא ישחום עמה אחרת, והיינו עמה ממש בסכין ארוכה דאי לאחריה כן מאי איכא: כהן גדול בעינן. ק"ו הוא שלריך נכל ענודומיה כנדי כהונה: ונתן ולא ונתנה. ומיומר הוא ומלשון זכר לא דייק שכל המורה כולה בלשוו זכר נאמרה: כתב רחמנא ולקחו ונתן דאפילו שקלי תרי ויהיב חד. לאי כמכינהו מרווייהו בלפון יחיד ה"א דהכי עדיף

אם אפר הפרה הוה אמינא ×ן כהן דלעיל מיניה איירי בכהן כתב הכא לים: להכשיר את האשה. ללי למעוטי טמא פשיטא דחטאת קרייה רחמנא: דקדש. לחת מים על האפר בכלי מרס: ודקחו דשמא. בתר וחסף חיש עהור כתיב זו היח עבודה שחחר חסיפה וכחיב ולחחו

(נ) אותם הנאמרים באסיפה זר

ואשה ולא חרש שוטה וקטן: איב.

הואיל אדלעיל קאי נימא ולקח דהא

גני אסיפה בלשון יחיד כתכיה: אשה

פנא ליה. וכן לנדרוגינום משום

ספק אשה: ורבגן. אמרי לך לעולם

כיון

דאפיק חמור בהדה »ושחט אותה שלא קאי: דרב. נמי דאמר שחיטה באלעור היא לא הוה ליה למיכחב ישחום אחרת עמה לפניו לרב "שלא יסיח בקבלה אלעור וכי כחיב הוי מיעוט דעתו ממנה לשמואל שיהא זר שוחט ואלעזר אחר מיעוט לאלעור ולא אחר ואין רואה ולקח אלעזר הכהן מדמה באצבעו מיעוט אחר מיעוט כו': ודקח הכהן לשמואל לאהדוריה לאלעזר לרב הוי עץ ארז לשמואל. דחמר קבלה והוחה י מיעום אחר מיעום י ואין מיעום אחר מיעום י באלעור הואי כתיב בה כהן לאכשורי אלא לרבות ראפילו כהן הדיום - ולקח הכהן השלכת עך חרו בכהן הדיוע הרי עץ ארז ואזוב ושני תולעת לשמואל דאפי האי משמע מוליא מיד משמע וכן בכהן הדיום לרב אצטריך סלקא דעתך כל הני דאמרינן ולרב דמכשר קבלה בכהן הדיוט הר החי משמע ממילח אמינא כיון דלאו גופה דפרה נינהו לא ואינו מוליא מכלל מקרא שלפניו ליבעי כהן קא משמע לן יוכבם בגדיו ואינטריך למיכתב ביה כהן דאי כתב הכהן "בכיהונו וממא הכהן עד הערב כהן ולקח עץ ארו ולא כחיב כהן הוה בכיהונו לדורות הניחא למאן דאמר לדורות אמינא ולקח כל מי שירצה ולא הוה בכהן הדיום שפיר אלא למאן דאמר לדורות מוקמינן ליה אכהן דקבלה סלקא דעתך אמינא הואיל ולאו גופה כו׳: בכהן גדול השתא כהן גדול בעינן בכיהונו הכהן בכיהונו. האי כהן קרא ימירא מיבעיא אין יימילתא דאתיא בקל וחומר הוא דלא הוה ליה למיכתב אלא מרח וכתב לה קרא הואסף איש מהור וכבס בגדיו וגו' ואנא ידענא (א) את אפר הפרה והניח יאיש להכשיר את דאהא דאיירי ביה קאי אלא למסמך הזר מהור להכשיר את האשה והניח מי כהן אבגדיו כלומר שבבגדי כהונה שיש בו דעת להניח יצאו חרש שומה נעשית ולה ככגדי חול: וממא הכהן וקטן שאין כהן דעת להניח תנן התם עד הערב. ללמד על פרה הנעשית י הכל כשרין לקדש חוץ מחרש שומה לדורות שלריכה בגדי כהונה: הניחא דמאן דאמר. לעיל לדורות בכהן וקטן ר' יהודה מכשיר בקטן ופוסל באשה הדיוט ולא גמר חוקה (ב) מיום וכאנדרוגינום מאי מעמא דרכנן דכתיכ הכפורים אילטריך למיכתב כהן הכא הולקחו לממא מעפר שריפת החמאת הגד ללמד על של דורות שתעשה בבגדי דפסלי לך באסיפה פסלי לך בקידוש והנך כהונה: איש להכשיר הזר. משום דאכשרי לך באסיפה אכשרי לך בקידוש דלעיל מיניה איירי בכהן כחיב הכא ורבי יהודה אם כן לימא קרא ולקח מאי איש להכשיר את הזר דאי כתב ואסף ולקחו דאפי' קטן דפסלי לך התם הכא כשר

> אדלעיל קאי והא דלא כתיב ולהח לשון יחיד דחי כחיב ולקח ונחן הוי אמינא עד דשקיל חד האפר והוא עלמו יחנהו על המים כחיב ולקחו דאפילו שקלי חרי: ודכח אזוב. דכתיב בהואת מימיה והיא עבודה שאחר הקידוש: דרבגן. דחמרי הקידוש נעשה בחותן של חסיפה ובחסיפה כחיב חיש טהור דהיינו זר ואשה על כרחך איש טהור דהכא לאו לאכשורי זר ואשה ולמיפסל קטן ולהרי משמע ממילא דאם כן לשתוק קרא מיניה ונכחוב ולקח אזוב וטבל במים והזה ואנא ידענא דבההוא דלעיל מינה קאי וכי כחבינא למדרש איש ולא אשה על כרחך משמע זה מוליא מיד משמע: מהור להכשיר קמן. דפסליה בקידוש: ולרבי יהודה. דאמר אשה פסולה בקידוש וקטן כשר אתא האי למימרא איפכא איש ולא קטן טהור להכשיר אשה דע"כ ליכא למימר דמשמע ממילא דאם כן לישחוק מיניה:

טפי השקם למד הייב מד מדשקלי מדי הייב מד ל) (ואמרינן חלי) הוה כמילם מכווייהו לשן כינם והי סדי דרכים שריפי וח"ל השמא דכמב בלקימה מר ונכמינה מד (או) לשמונינן דוקא בפנין מרי בלקימה אלא משמע לייג למלומדא של ענה לח"ל דלא קפרינן בין מרי למד וכין אומו שעשה הלקימה לאדם אחר ואי הוה כמב ונמני ולקח ה"א דנמינה עריפא ובניא מרי: אשרה בסייעתו ובדה. במסכת פרה (פרי ב") מל ששה מקייענו ומזה ואומות לי מרים וטובל ומונה פירוש שלא אחוה אלא כמים

אלא מיעום אחר מיעום ואין מיעום אחר מיעום אלא דרבות. על כרחך ל"ל לרבות כהן הדיוט שיהא כשר בקבלה והואה אבל בהולאה ושחיטה דווקא אלעזר דהא לכולהו לישני אמרינן לעיל אוחה לאלעזר והא דאמר ר' זירא אמר רב לעיל שחיטח

פרה בור פסולה דמשמע הא בכהן כשירה ואפיי בכהן הדיוט יש לומר דלדורות קחמר וסבירה ליה כההוח לישנה דחותה לחלעור הכהן הח לדורות בכהן הדיוט:

הכל כשרין לקדש. פירש רש"י המים על האפר ובמסכת פרה בכמה דוכתי משמע שהיו נותנין האפר על המים והא דכחיב ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאת ונתו עליו מים חיים אל כלי דמשמע מים על האפר בו יש לפרש מי ונתן עליו בשבילו יתן מים חיים אל כלי ואדרבה משמע שהמים נוגעים בכלי והאפר

נותן עליהם מלמעלה: מאר ולקחו לממא דאפילו קמן דפסלי לך התם הכא כשר. והא דמכשיר טפי בקטן מבחרש

ושוטה יש לומר משום דחחי לכלל לעת: וברן ולא נתנה. מע"ג דכל החורה כולה בלשון זכר נאמרה ואפילו הכי לא ממעטינן אשה "אלא היכא דכתיב איש בהדיא יש לומר דשאני הכא מדשני קרא כדיבוריה דכתיב ולקחו לשון רבים והדר כחיב ונחן להכי דרשינן ולא ונתנה [וע"ע חום׳ יכחות עב: ד"ה ונחן]:

עד דשקיל חד ויהיב חד. פי׳ ההוא גופיה דשקיל ליה מערב ליה במים (ד): הבל בשירין דהוות חוץ ממוממום ואנדרוגינוס כו'. חימה לי דהני חרי משניות דהכל כשרין לקדש ולהזות מיתנן במסכח פרה (פ"ה מ"ד ובפי"ב מ"י) מ"ם דבקידוש לא קתני טומטום בהדי אשה ואנדרוגינום כדקתני גבי הואה וי"ל דח"ק דרבי יהודה נמי פסיל ליה לטומטום לקדש מפני שהוא ספק ערל כדחמר בפ' הערל (יכמות עב:) טומטום שקידש קידושו פסול מפני שהוא ספק ערל וערל שקידש קידושו פסול אנדרוגינוס שקידש קידושו כשר

מפני שהוא ספק אשה רבי יהודה פוסל באשה ואנדרוגינוס וח"ק דרבי יהודה דממנימין היינו ת"ק דרבי יהודה דברייתה דפרק הערל (גם וה שם) דקבירה ליה כר׳ עקיבה דמרבי לערל כי טמא והא דלא קחני

ח"ק חוץ מטומטום יש לומר אין למידין מן הכללום אפילו במקום שנאמר בהן חוץ וחנא חוץ מחרש שוטה וקטן ושייר ערל וטמא וטומטום והם דלם פריך ממתניתין למשן דאמר ערל שהוה הואתו כשירה ופריך מברייתה י"ל משום דכברייתה קתני בהדיה דהוחתו

פסולה להכי ניתא ליה למיפרך מינה:

אשה מפעדתו. בפרק בתרח דמסכת פרה "בתוספתה מפרש כינד מסעדתו חוחות לו המים אפילו בשעת הואה ולא מבעיא בשעת טבילת האזוב דהואה חשיב טפי רבוחא מטבילת האזוב משום דקרא דמכשרי מיניה קטן בטבילה כחב דכחיב וטבל במים איש טהור ודרשיט מיניה טהור להכשיר הקטן וילפינן הואה מטבילה דאיתקשו להדדי כדאיתא בסוף פרק ב' דמגילה (דף כ) ובמחניחין דפרק בחרא דפרה (משנה י) מפיים עלה ואם אחזה בידו אפילו בשעת הזייה פסול ור"י מפימפונ"ע גימגם בזה דבחופפחא משמע דהואה הוי

רבומא עמה הנה אותה של נתינה מיעטה הסגן ואותה של הוצאה מיעטה אחרת ושחט אותה לפניו לרכ כראיתיה ולשמואל כראיתיה ולקת אלעור הכהן מדמה ללמר שהואה באלעור ולרב דאמר כי השתיטה נמי באלעור הוי מיעוט אחר מיעוט והיא שחיטה באלעור ולא בור. חואה באלעור ולא בור מיעוט אחר מיעוט לרבות כהן הריוט 6) פי" כהן בכיהונו בלא מים ולא טמאה בכיהונו בטכסיס הכהונה בכגדים שהוא מתוקן לעכודה. ואסף איש טחור את אפר הפרה והניח להכשיר הזר כלומר כל איש ואפי" זר טהור להכשיר את האשה והניח מי שיש בו דעת להניח לפסל חרש שומה

אשה מנא ליה ונתן ולא ונתנה ורבנן אי כתב

רחמנא ולקח ונתן ה"א עד דשקיל חד ויהיב

חד רכתב רחמנא ולקחו ואי כתב רחמנא

ולקחו ונתנו הוה אמינא עד דשקלי תרי ויהכי

תרי כתב רחמנא ולקחו ונתן דאפילו שקלי

תרי ויהיב חד ולקח אזוב ומבל במים איש

מהור לרכנן איש ולא אשה מהור להכשיר

את הקטן ולר' יהודה איש ולא קטן טהור

להכשיר את האשה מיתיבי ייהכל כשרין

להזות חוץ מטומטום ואנדרוגינום ואשה

וקטן "(שיש) בו דעת אשה מסייעתו ומזה

גר מצוה בג א מיי פ"א מהלכות פרה הלכה יב: כד ב מיי שם פיד הלכה

עין משפט

בה ג מיי שם פ"ו הלכה כו ד מיי שם פ"י הלכה בן ה מיי שם הלכה ו:

תורה אור השלם א) ונְתַהָּם אֹתָהּ אָל אָלְעָוֹר הַכּּהַן וְהוֹצִיא אֹחָה אָל מְחִיץ לַפְּחֲנָה וְשָׁחַם אֹתָהּ לְפָנָיו: (במדטר יש, נן

ב) וְלָקַח הַכּּהֵן עֵין אֶרִז ואזוב ושני תולעת וָהְשָׁלִידְ אֶל חוֹדְ שִׁרְפַּת הַפָּרָה: (במינר ש, וּ) נ) וְכָבֶּם בְּנֶדִיו הַכֹּהַן ורחין בשרו במים וְאַתַר יָבֹא אָל הַמְּחֲנָה וְטָמֵא הַכֹּהַן עֵד הָעָרב: [נמיבר ש, ו]

ר) וַאָּסַף אִישׁ טָהוֹר אַת אַפָּר הַפַּרָה וְהַנֵּיחַ מחוץ לְמַחֲנָה בְּמָקוֹם טָהוֹר וְהֶיְתָה לֵעֲרֵת בְּנֵי ישְׂרָאֵל לְמִשְׁמָרֶת לְמִי נדה חטאת הוא:

ובמיבר ים, מו ה) וְלָקְחוּ לַשְּׁמֵא מֵעֶפָּר שְׁרַפָּת הַהַּשָּאת וְנָהַוֹ עָלָיו מָיָם חַיִּים אָל כָּדִי:

ליקוטי רש"י

שלא יסיח דעתו. משמירתה ולעיל מב.ן. הכל כשרים. הטהורים כשרין לקדש מי מטאח אפר אשה אכל מכל וממא לא כבי ויבמוח עבון. לקדש. מי חטחת לחת חפר על המים ושבח קלון. לערב מים חיים באפר חטאת וערכין גן.

רבינו חננאל

אביא שחיטה וקכלת ישמעאל דמכשיר אסיפת אפרה באשה רתניא ואסף איש טהור איש להוציא את הקטן טהור להביא את האשה דברי ר׳ ישמעאל רבי עקיכא אומר איש להוציא את האשה. הואת מימיה כשרין כזר דתנן הכל כשרין להוות כו ודייקינן מינה שחיטתה מ"ט אינה כשרה כאשה משום דכתיב ונתתם אותה אל אלעזר הכהן וגו' וכתים ושתט אותה לפניו ואמרינן אלעזר ולא אשה נימא אלעור ולא זר מיהא תיוכחא לשמואל וסייוע לרב. אמר עולא מוציא מיד משמע כלומר מה שמרכה זה המקרא ממעט האחר שממעט האחר מרכהו אלעור הכהן אלעזר היה אותה הפרה נעשית בסגן אכל לדורות אינה ועשים בסגן אלא או כ"ג או בכהן הדיוט והוציא אנתה שלא יוציא אחרה

חשק שלמה על ר"ח 6) נראה דל־ל וככס כנדיו הכהן כהן נכיהוט פר נכיהוט.

CHAPTER FOUR

י האפיק המור בהָרָה – in a case where one took out a donkey together with [the parah]. According to the Tanna Kamma this is permitted,[1] for the rationale for the law does not apply.[2] According to Rebbi, this is forbidden, for the parah is not being taken out "alone." [3]

Ulla's exposition resumes:

עמַה אַחָרָת עמַה Verse 3 continues: And he shall slaughter "it" - this indicates that he shall not slaughter another one together with it.[4] ייִלְפָּנָיטי, - Before him -ב מְּנָה בְּעְתוֹ מִמְנָה – according to Rav, this indicates that he shall not divert his attention from it. לשמואל שַיָּהָא זָר שוֹחֵט אַלְעָזָר רוֹאָה – According to Shmuel, this indicates that a non-Kohen slaughters the parah while Elazar observes. [5]

ייִןלָקַח אֶלְעָזָר הַבּהַן מִדָּמָה בְּאָצְבָּעוֹיי, – And Elazar the Kohen shall take some of its blood with his forefinger . . . Why does the Torah specify here "Elazar" again? לְשְׁמוּאֵל לְאַהָרוּרֵיהּ לְאֶלְעָוָר – According to Shmuel, it does so in order to restore it [this aspect of the service] to the province of Elazar. לְרַב הָוֵי מִיעוּט אַחַר – According to Rav, it [the specification of Elazar here] represents a limitation following a limitation, אָין מִיעוּט אַחָר מיעוט אָלָא לְרַבּות – and the rule is that a limitation following a limitation serves only to include something; thus it emerges דְאָפִילוּ בּהֵן הֶדְיוֹט – that even an ordinary Kohen is qualified to receive and sprinkle the blood.[7]

Verse 6 states:

ייִלְקַח הַבּהַן עֵץ אָרֶז וְאֵזוֹב וּשְׁנִי תוֹלְעַת״. – And the Kohen shall take cedarwood and hyssop and red wool, and he shall cast [them] into the burning of the cow. Why does the Torah specify here "the

לְשְׁמוֹאֵל דְאָפִילוּ בְּכֹהַן הָרְיוֹט – According to Shmuel, who holds that the procedure detailed in the earlier verse required Elazar specifically, the specification "the Kohen" here comes to teach that the casting of the cedarwood etc. is valid even if done by an ordinary Kohen.[8] לְרֵב אִיצְטְרִיךְ – And even according to Rav, who holds that the earlier procedure was also valid if done by an ordinary Kohen, it was still necessary for the Torah to specify "the Kohen" here. 🏻 סַלְקָא דַעְתָּךְ אֲמִינֶא כֵּיוָן דְּלַאו גּוּמָהּ דְּפָּרָה נִינְהוּ לא – Otherwise, it would have entered your mind to say that since they [the cedarwood, hyssop and red wool] are not part of the cow itself, a Kohen should not be required.[9] קא מָשׁמֵע Therefore, [the Torah] informs us that a Kohen is indeed required.[10]

Verse 7 states:

וְבְבָּט בְּנָדְיו הַבּהַן״ בְּכִיהוּגוּ – And the Kohen shall immerse his clothing ... This teaches that the Kohen must be in his full Kohanic state (i.e. wearing the priestly vestments, and not ordinary, secular clothing) when performing the various aspects of the parah adumah service.[11]

The verse concludes:

תוֹטְמֵא הַכּהוֹנוֹ לְדוֹרוֹת בַּיִהוּנוֹ לְדוֹרוֹת מְיִהְנָּיִם יִי בְּּבְיִהוּנוֹ לְדוֹרוֹת , - . . . and the Kohen shall remain tamei until evening. This teaches that "the Kohen in his full Kohanic state" is also required for the paros adumos made in subsequent generations.[12]

The Gemara asks:

הָנִיחָא לְמֵאן דְּאָמֵר לְרוֹרוֹת בְּכֹהַן הָדְיוֹט שַפִּיר – This is well according to the one who says that in subsequent generations those procedures that required Elazar in the preparation of the first parah adumah may be done even by an ordinary Kohen.[13]

NOTES

- 1. Rashi. [Although אפיק is past tense (where one took out), Rashi apparently explains the Gemara as referring to what is permitted to begin with; see also Rabbeinu Elyakim. (See Chazon Ish, Parah 6:15.)]
- 2. Certainly, no one will think that they used an unkosher animal for the parah adumah service (see Meiri).
- 3. And though the rationale expounded for the law does not apply, Rebbi holds that the expounded rationale cannot serve to define the limits of
- 4. E.g. using a long knife, so that both are slaughtered with the same act of slaughter (see Tos. Yeshanim).
- 5. This dispute between Rav and Shmuel was cited by the Gemara above,
- 6. I.e. to teach that it is Elazar who must receive the blood (see Rashi π"π ולקח; see 42b note 11) and sprinkle it (see Rashi below ד"ח). Since the previous verse (as interpreted by Shmuel) takes the slaughter of the parah out of Elazar's province and validates a non-Kohen for it, it was necessary for this verse to state explicitly that it is Elazar who receives the blood and sprinkles it. For had the Torah stated simply and "he" shall take some of its blood, without specifying "Elazar," one would have thought that "he" refers to the non-Kohen who performed the slaughter in the previous verse (Rashi).

7. Since according to Ray the procedure mentioned in the previous verse (slaughter) was already restricted to Elazar, the Torah's further restrictive mention of Elazar in this verse serves only to expand the pool of qualified people to include even an ordinary Kohen.

This, then, is an instance of מְשְׁמָע מוצִיא מיַר מְשְׁמָע, an implied condition reverses the implied condition (of a previous verse). For the condition of verse 3 with regard to the shechitah is reversed here with regard to the receipt and sprinkling of the blood. That is, according to Shmuel, even a non-Kohen may perform the shechitah, but Elazar is required for the receipt and sprinkling of the blood. According to Rav, Elazar is required for the shechitah, but even an ordinary Kohen may receive and sprinkle the blood (see Rashi below ר"ה ולקח הכהן; Ritva).

8. Thus, this is another instance of מַשְׁמֵע מוציא מיִר מַשְׁמֵע, an implied condition reverses the implied condition [of a previous verse]. For the condition of verse 4, that Elazar must receive and sprinkle the blood, is reversed here, with the qualifying of an ordinary Kohen for the casting

- in of the cedarwood etc. (Rashi).
- 9. Thus, had the Torah stated here simply and "he" shall take cedarwood . . ., I would have thought that "he" refers to any person at all, and not necessarily the Kohen who received the blood in the previous verse (Rashi).
- 10. According to Rav, then, this is an instance of מְשְׁמָע מְמֵילָא, the implied condition [of the earlier verse] stands on its own [i.e. remains the same]. That is, the ordinary Kohen qualified for the receiving and sprinkling of the blood in verse 4, is qualified for the casting in of the cedarwood etc. as well (Rashi).
- 11. The word הבהן, the Kohen, is apparently superfluous here, for the Torah could have written simply: And "he" shall immerse his clothing ..., and I would know that this refers to the Kohen who cast in the cedarwood etc. in the previous verse. We must say, then, that the Torah wrote the Kohen here in order to juxtapose it to the word בָּנָדִי, his clothing, indicating that he must wear clothes of the Kohen (i.e. the priestly vestments) when performing these services (Rashi; regarding which "priestly vestments" are meant, see Parah 4:1 and Rambam, Hil. Parah Adumah 1:12 with Mishneh LaMelech; see also Zevach Todah here). [This applies only to those services requiring a Kohen. If, however, a Kohen performs a service that a non-Kohen is qualified to perform, then the Kohen need not wear the priestly vestments at that time.]

[Thus, it would emerge that according to Rav, who holds that a Kohen is required for the shechitah of the parah, the Kohen who slaughters must be wearing the priestly vestments (Tos. Yeshanim to 42a ר״ה שחיטת פר; cf. Chazon Ish, Parah 8:3).]

- 12. [Here too, at the end of the verse, the word חָבּהַן, the Kohen, is superfluous, and is therefore expounded as extending the "Kohanic state" requirement to all subsequent paros adumos.]
- 13. The Gemara above (42b) cited a dispute in this matter. As explained there, one Tanna holds that for subsequent paros these procedures may be performed even by an ordinary Kohen, for he does not expound the gezeirah shavah of "statute, statute" to derive a Kohen Gadol requirement from the context of Yom Kippur. According to this Tanna, we can understand that it was necessary for the Torah to state "the Kohen" in order to teach that the ordinary Kohen who prepares the subsequent paros must do so while wearing his priestly vestments

אָלָא לְמָאוֹ דְאָמֵר לְּדוֹרוֹת בְּכֹהוְ נְּדוֹל — But according to the one who says that in subsequent generations they must be done by the Kohen Gadol, why would the Torah have to teach that priestly vestments are required? הַשְׁמָא כֹהֵן נְּדוֹל בְעִינְן בְּכִיהוּנוֹ מִיבְעִיא — Now that we even require that the Kohen Gadol perform part of the service, is it necessary to state that the ordinary Kohen who performs his part of the service must be in his full Kohanic state? 114

The Gemara answers:

אָין מִילְתָא דְאַתְיָא בְקַל וְחוֹמֶר טְרַח וְכְּתַב לְּה קְרָא — Yes. Sometimes, Scripture takes pains to write explicitly something that could be derived through a *kal vachomer*:

Verse 9 states:

"הְּנִיחִ", — And a man who is tahor shall gather the ash of the cow and he shall place [it] outside the camp in a tahor place ... אָישׁ" לְהַכְּשִׁיר אָת הַּוִּר. — The specification man comes to qualify a non-Kohen for this procedure. [15] הַּאָשִׁר אָת הָאשִׁר לְהַנְּשִׁר אָת הָאשִׁר אָת הָאשִׁר אָת הָאשִׁר מִּע שְׁיֵשׁ בּוֹ דְּעַת לְהַנִּיחִ ... — The specification tahor comes to qualify a woman for it. [16] הַנְּשִׁי בּוֹ דְעַת לְהַנִּיחִ ... — And since the verse states: and he shall place, it means to imply someone who has the intelligence to place it in its proper place; יַצְאוֹ בְּעָת לְהַנִּיחִ — excluded are a deaf-mute, an insane person and a minor, who do not have the mental competence to place it in the proper place. [17]

Verse 17 states: And they shall take for the tamei some of the ashes of the burning of the chatas, and he shall put upon it spring water in a vessel. The Gemara cites a Mishnah that discusses who is qualified to perform this procedure:

אָנָן הָתָם הַכּל כְּשֵׁרִין לְקְבֵּשׁ חוּץ מֵחֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקְטָן — We learned there in a Mishnah: All tahor persons [19] ARE QUALIFIED TO MIX the water with the ashes [20] EXCEPT FOR A DEAF-MUTE, AN INSANE PERSON

AND A MINOR. בְּבִי יְהוּדָה מֵּכְשִׁיר בְּקָטָן וּפּוֹסֵל בְּאִשָּה וּכְאַנְדְרוֹגִינוֹס - R' YEHUDAH QUALIFIES A MINOR, BUT DISQUALIFIES A WOMAN AND AN ANDROGYNE.

The Gemara elaborates:

עמי טַעְּמָא דְּרַבְּנָן — What is the reason of the Rabbis (i.e. the Tanna Kamma of the Mishnah) for ruling as they do? דְּרָתִיב , וְלְקְחוּ לְשָׁמֵא הַרְיִּבְּנִן דְּרָתִיב , וְלְקְחוּ לַשְּׁמֵא For it is written: רְבִּיִּם שְׁרַפַּת הַחִּטְּאַת״ — For it is written: Por it is written: אוֹם הוּ הַחִּטְּבּר שְׁרַפַּת הַחִּטְּאַת הַיּ הַשְּׁבְּת הַחִּטְּאַר הַ בְּעִרְבִּת הַחִּטְּאַר הַ בּאָר לְּרָ בְּאָרִיכְּה הַ בּאָר לִי לְרָ בְּאָרִיכְּה הַ בּאָר לִי לְרָ בְּאָרִיכְּה הַ בּאָר לִי לְרָ בְּאָריִב הַ בּאָר הַ בּאָר שְׁרִי לְרָ בְּאָר הַ בּאָר שְׁרִי לְרָ בְּאָר הַ And those that I have qualified to you for the gathering, I have qualified to you for the gathering, I have qualified to you for the mixing. "נְצַיֹּ בְּשִׁר שִׁרְ בַּשְׁרִי לְרָ בְּאָר בְּשִׁר שִׁר שְּׁרִי לְרָבְּשְׁרִי לְּרָ בְּשְׁרִי לְּרָ בְּשְׁרָבּּוּן שְׁרִי לְּרָ בְּשְׁרִי לְרָ בְּשְׁרִי לְרָ בְּשְׁרִי לְרָ בְּשְׁרִי לְּרָ בְּשְׁרִי לְרָ בְּשְׁרִי לְרָ בְּשְׁרָי לְרָ בְּשְׁרִי לְרָ בְּשְׁרִי לְּרָ בְּשְׁרִי לְרָ בְּשְׁרִי לְרָ בְּשְׁרִי לְרָ בְּשְׁרִי לְרָב בְּשְׁרִי לְרָ בְּשְׁרִי לְרָ בְּשְׁרִי לְרָ בְּשְׁרִי לְרָ בְּשְׁרִי לְּרָ בְּשְׁרִי לְרָ בְּשְׁרִי לְרָ בְּשְׁרִי לְּרָ בְּשְׁרִי לְרָ בְּשְׁרִי לְּרָ בְּשְׁרִי לְרָ בְּשְׁרִי לְּרָ בְּשְׁרִי לְּרָ בְּשְׁרִי לְּרָ בְּשְׁרִי לְּרָ בְּעִרְיבִּוּ בּעִי בְּיִבְּיִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִבְּיִי בְּעִי בְּעִיבְּיִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעְיִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּעְיִי בְּעְיִי בְּעִי בְּעִי בְּעְיִי בְּעִי בְּעְיִי בְּעְיִי בְּעְיִי בְּעְיִי בְּעְיִי בְיִי בְּעְיִי בְּעְיִי בְּעְיִי בְּעְיִי בְּעְיִי בְּעְיִי בְּעְיִי בְּעְיִי בְּעְיִי בְּעִי בְּעְיִים בְּעְיִי בְּעְיִים בְּעְיִי בְּעְיִי בְּעְיִים בְּעְיִי בְּעְיִי בְּעְיִים בְּעְיִים בְּעְי

R' Yehudah's response:

אם בּן לֵימָא קָרָא — And what will R' Yehudah respond? וְרְבֵּי יְהּוּרָה — He will say: If so, that the Torah meant that the very ones qualified to perform the previous service are qualified to perform this one, let the verse say "and he will take ..." using the singular form, parallel to the singular form used with regard to the previous service. [23] "אָרָ הָרְיִּהְיִי — What does the Torah teach by shifting to the plural form: And "they" shall take? דְּאַפִּילוּ קָין דְּפַּסְלִי לְרָּ בְּשִׁר — It teaches that "even a minor, whom I have disqualified to you there (for performing the gathering) is fit here (for the mixing of the ashes with water). "[24] אַרָּהְ הַּיְבָּא בְּשֶׁר — And from where is it known to him that a woman (though she was qualified for the gathering) is not qualified for the mixing? "וְהָּחִיָּה, יְּהְיִהְיִּה — For the verse states: and "he" shall put upon it spring water in a vessel, which teaches: but not "and she shall put." [25]

NOTES

14. If the Torah goes so far as to require a Kohen Gadol for some part of the service (e.g. for the *shechitah*, according to Rav), can there be any question that the ordinary Kohen who performs his part of the service (e.g. the casting in of the cedarwood etc.) must be wearing the priestly vestments at the time? For it would be unreasonable to say that the Torah lowers the Kohanic requirement for this second service two degrees, allowing not only a Kohen who is not the Kohen Gadol, but also one who is not even wearing his priestly vestments at the time (*Ritva*).

15. Had the Torah written here simply and "he" shall gather the ash of the cow ..., it would have referred to the Kohen, who is the subject of the earlier verses. Therefore, the Torah states a man, to indicate that even a non-Kohen may gather the ashes (Rashi).

16. Certainly, there was no need for the Torah to write "tahor" simply to teach that a tamei may not gather the ashes, since this is known from the fact that the Torah calls the parah adumah a "chatas" [v. 9 and v. 17] (Rashi; see Chidushei Riz HaLevi to Yoma, who elaborates on Rashi's intent here [given the fact that the chatas designation does not apply to the parah adumah after it is burned]). Therefore, the word "tahor" is expounded as indicating that any tahor is qualified — even a woman.

17. Since the Torah stipulates that the gathered ashes be placed in a *tahor* place, mental incompetents are excluded from performing that procedure, since they do not have the competence to distinguish between what is *tahor* and what is *tamei* (Mishnah Acharonah to Parah 5:4).

[The Gemara's exposition here follows the view of R'Akiva in the Sifri. According to R'Yishmael's exposition there, however, the reverse is true: it is a minor who is qualified to gather the ashes but not a woman. See Yefei Einayim and Siach Yitzchak.]

18. Parah 5:4.

19. Rashi to Yevamos 72b.

20. That is, to pour water over the ashes in an earthenware vessel (Rashi). [Rashi apparently patterns his comments after verse 17, which states: And they shall take for the tamei some of the ash of the burning of the chatas, and he shall put upon it spring water in a vessel. Tosafos, however, argue that it seems from many places in Tractate Parah that it was the ashes that were added to the water, and not the reverse. [See Mesoras HaShas, who points to the fact that the matter is actually the subject of a Tannaic dispute in Sotah 16b.] Therefore, Tosafos suggest

that the words in the verse אָלְיוּן צְלִין are not to be rendered and he shall put upon it, but rather: and he shall put "for him." That is, he shall put on behalf of the tamei water in a vessel, and then add the ashes to the water that is already in the vessel. Additionally, Rashash deletes the word סַיְהָ, earthenware, from Rashi, as the Mishnah in Parah 5:5 states clearly that a vessel made of any material is fit to be used for the mixing.]

21. Verse 17.

22. Taking the ashes and mixing them with water is the very next aspect of the parah adumah procedure after the gathering of the ashes mentioned in verse 9. (Verse 10 states how the one who gathers the ashes is then to purify himself. Verses 11 through 16 detail how corpse tumah is contracted.) Accordingly, when verse 17 states simply. And "they" shall take..., it refers to the very ones who are qualified to perform the preceding service — the gathering of the ashes (Rashi).

23. In verse 9, which states: And a man who is tahor shall gather \dots (see Rashi).

24. [The shift to the plural and "they" shall take ... comes to include someone as qualified for the taking who was not previously qualified for the gathering. R' Yehudah applies this inclusion to a minor (but not to a deaf-mute, an insane person or a woman, as will be explained).]

25. Though the Torah generally uses the masculine pronoun where either a male or female is meant, R' Yehudah expounds the significance of the shift from the plural "they" found in the beginning of the verse to the singular "he" used here. This shift bids us to expound he literally, as referring only to a male but not to a female (Tosafos). And just as a woman is excluded, so too an androgyne, who is possibly a woman (Rashi).

[The masculine pronoun "he" shall put does not exclude the deaf-mute or insane person. Nevertheless, the minor (though also deemed a mental incompetent) is considered to be on a higher legal level than they, because he will eventually become fully competent upon maturity. Hence, since we have no basis to include more than one of those previously disqualified, we include the minor and not the deaf-mute or insane person (Tosafos 17).]

Thus, according to R' Yehudah, this verse contains an inclusion and an exclusion. "They" comes to include even the minor who was previously disqualified. And "he" comes to exclude the woman who was previously qualified.

YOMA

The Rabbis' response:

אַי בָּתָב רַחְמָנָא וְלָקָח They will say: If the Merciful One in His Torah had written and "he" shall take ... and he shall put ..., as R' Yehudah proposes, דְּיָהְיֵּב חָר וְיִהְיִב חָר I would have said that it is not valid unless only one person takes the ashes and that very same one puts water on them in a vessel. [27] דְּיָהְיִנְא וְרְלְּקְתִיי, וְלְּקְתִיי, בַּתְב רְחָמָנָא וְלְקְתִיי, בְּתָב רְחָמָנָא וְלְקְתִיי, בּתָב רְחָמָנָא וְלָקְתִיי - Therefore, the Merciful One in His Torah wrote And they shall take, to teach that it is valid even if two people take the ashes. יוֹיְהְיִבְי וְּרָרִי וְיִהְבִּי וְרִי - And if the Merciful One in His Torah had written and they shall take ... and "they" shall put ..., יְרָיִה וְיִרְי וְיִר וְיִר וְיִר וְיִר וּיִר וְיִר וְיִי וְיְי וְיִי ו

teaches דְאַמִּילוּ שָׁקְלִי תְּדֵי (תְהִיב תִּד – that it is valid even when two take the ashes and one puts water on the ashes in a vessel.[28]

The Gemara cites verse 18, and infers how the Rabbis and R' Yehudah, respectively, will expound it:

תוְלֵקְה אָוֹב וְטָבֵל בַּמֵּיִם אִישׁ טְהוֹר". — And a man who is tahor shall take hyssop and dip [it] in the water, and he shall sprinkle upon the tent and upon all the vessels and upon the people who were there ... לְּבָבָּנְן "אִישׁ" וְלֹא אָשָׁה "יְטָהוֹר" לְּהַבְשִׁיר אָת הַקָּטָן — According to the Rabbis (who hold that for the previous service — the taking and mixing of the ashes — a woman is qualified but a minor is not), man comes to teach "but not a woman," and tahor comes to qualify a minor for the present service. [29] וּלְּבָבִי יְהוֹבְהַ אִיִּשׁ הְּאָשָׁה אָיִי יְרִאָּשְׁה אָת הָאַשָּׁה (who holds that for the previous service a minor is qualified but not a woman), man comes to teach "but not a minor," and tahor comes to qualify a woman for the present service. [30]

NOTES

26. What will they respond to R' Yehudah's argument that the Torah should have stated and "he" shall take . . . had it meant simply to preserve the status quo and continue to qualify only those who had been qualified for the previous service?

27. See Rashi, Tosafos, Tos. Yeshanim רייה בחב רחמנא ולקחו and Rashash, and Siach Yitzchak cited at the end of next note.

29. Previously, a man who is tahor (found in verse 9, with regard to the gathering of the ashes) was expounded as coming to include a non-Kohen and a woman (with a minor being excluded on the basis of the expression and he shall place...). According to the Rabbis, these same qualifications applied to the next service (the taking of the ashes and mixing them with water) as well. The identical expression — a man who is tahor — that appears in the present verse (with regard to the sprinkling of the purifying waters) cannot similarly be interpreted as coming to include a non-Kohen and a woman, since in the absence of any indication to the contrary they would have been included automatically. Necessarily, then, the specification a man who is tahor in this verse must be expounded differently, as reversing conditions that prevailed with regard to the previous service (see Rashi).

30. For had the Torah meant simply to preserve the status quo and retain for the present service the same qualifications found with regard to the previous one, it should have omitted the specification a man who is tahor (Rashi).

According to both the Rabbis and R' Yehudah, then, this is an instance of מַשְׁמָע מוצִיא מַיִּד מְשְׁמָע , an implied condition reverses the implied condition [of a previous verse]. Someone qualified for the previous service is disqualified for this one, and someone disqualified for the previous one is qualified for this one (see Rashi).

		ULLA'S EXPOSITION OF	THE VERSES IN NUMBERS CH. 19
VERSE	TEXT	TRANSLATION	ULLA'S EXPOSITION
3	"וְתַתָּם "אֹתָהּ" אָל־אַלְעָזָר הַכּהַן	And you shall give ''it'' to Elazar the Kohen;	"It" is given to Elazar, but not subsequent ones. [Some say subsequent ones are done by the Kohen Gadol, and some say by an ordinary Kohen.]
	יְהוֹצִיא "אֹתָה״ אֶל־מְחוּץ לַמְחֲנָה	and he shall take "it" out to the outside of the camp,	but not another one with it.
	'אָתָהּ לְבָנְיו	and he shall slaughter "it" in front of him.	 a) He shall not slaughter another one with it. b) RAV: Elazar shall slaughter it in front of himself, i.e. he shall not divert his attention from it. SHMUEL: A zar shall slaughter it in front of Elazar.
4	וְלָקַח "אָלְעָזָר" הַכּּהַן מִדְמָה בָּאָצְבָּעוֹ	And "Elazar" the Kohen shall take some of its blood with his forefinger	RAV: This limitation following a limitation qualifies even an ordinary Kohen. SHMUEL: This limitation restores this aspect of the service to Elazar.
6	וְלָקָח "הַכּּהַן" עֵץ אָרָז וְאַזוֹב וּשְׁנִי תוֹלָעת	And "the Kohen" shall take cedarwood and hyssop and red wool	RAV: to teach that a Kohen is required. SHMUEL: to teach that even an ordinary Kohen is qualified.
7	"וְכָבֶּס בְּגָדִיו "חֵכּהַן	And "the Kohen" shall immerse his clothing	To teach that Kohanite vestments are required.
8	"וְסְמֵא "הַכּּהַן עדיהְעָרָב	and "the Kohen" shall remain tamei until evening.	To teach that Kohanite vestments are required for all subsequent <i>paros</i> as well.
9	יְאָסֶף "אִישׁ" "קְהּוֹר" אַת אַפֶר הַפְּרָה "וְהָנִּיחַ" מְחוּץ לַמְחַנָּה בְּמְקוֹם קְהוֹר	And "a man" "who is tahor" shall gather the ash of the cow and "he shall place" [it] outside the camp in a tahor place	"A man" — even a non-Kohen; "tahor" — even a woman; "and he shall place" — to exclude a deaf-mute, mentally deranged person, and a minor.
17	וְלָקְחוּ" לַשְּׁמָא, מַעָפָר שְּרָפָת הַחַשְּאת וּלְנָתַו" עָלָיו מֵיִם חַיִּים אֶל־כָּלִי	And "they" shall take for the tamei some of the ashes of the burning of the chatas, and "he" shall put upon it spring water in a vessel.	RABBIS: "They" means those qualified for the previous service (the gathering) i.e. a non-Kohen and a woman, but not a deaf-mute, mentally deranged persor or a minor. "He" — even if two take the ashes and only one puts the water. R'YEHUDAH: "They" — even a minor. "He" but not a woman.
18	וְלְכַּח אַזוֹב וְטְבָּל בַּפֵּיִם "אִישׁ" "טְהוֹר" וְהָזָה	And "a man" "who is tahor" shall take hyssop and dip [it] in the water, and he shall sprinkle	RABBIS: "A man" but not a woman; "tahor" — even a minor. R'YEHUDAH: "A man" but not a minor; "tahor" — even a woman.

The Gemara challenges the preceding inference with regard to R' Yehudah's view:

אַשָּה וְאַנָּדְרוֹגֵינוֹס וְאַשָּה – They מַיּתִיבֵי הַכּל כְּשֵּׁרִין לְהַוֹּוֹת חוּץ מְשׁוּמְטוּם וְאַנָּדְרוֹגֵינוֹס וְאַשָּׁה challenged this from the following Mishnah:[31] ALL ARE QUALI-FIED TO SPRINKLE the purifying waters on the tamei, EXCEPT FOR A TUMTUM OR AN ANDROGYNE OR A WOMAN.[32] וְקָטֶן שָׁיֵשׁ בּוֹ

המַיָּעְתוֹ וּמַיָּה – AND A MINOR WHO HAS THE MENTAL COMPETENCE to do the sprinkling purposefully, [33] MAY BE ASSISTED BY A WOMAN AND thereby SPRINKLE the purifying waters on the tamei. [34] Now, this Mishnah disqualifies a woman for the sprinkling of the purifying waters and qualifies a

^{31.} Parah 12:10.

^{32.} A tumtum is one who was born with a thick membrane covering the genital area, and whose gender, therefore, is unknown. Like the androgyne, the tumtum is possibly a woman. [See Tosafos, who explain why tumtum was not mentioned along with "a woman and an androgyne" in the earlier Mishnah regarding the mixing of the ashes, cited above.]

^{33.} The sprinkling of the purifying waters is not valid unless it is done intentionally, as stated in Parah 12:3 (Tos. Yom Tov to Parah 12:10; see also marginal gloss here for a variant text).

^{34.} That is, although a woman is disqualified for the sprinkling of the waters, she may assist and thus enable a minor, who is qualified (but unable to sprinkle on his own), to perform the sprinkling. (The end of the Mishnah there details the nature of the woman's assistance.)

נ) [שבועות יד.], ד) לקמן מז. זכחים סד. [חמיד

כה:], ה) [ער' חום' וכחים

סד. ד"ה מן וכו' דכתכו

דלא גרם הכא מן

עחי"ט], ו) [גיר' ירושלי

ורמנ"ס והיום עולים

לקמן מה. בפיסקה והיום

לקמן מד: ד"ה והיוםן,

מ) (פריח), ט) (להכשיר

טבול יום כ"ה שם ביבתות

כחום׳ וחר"ע פ"ג דפרה

מ"ו ד"ה נמעורבין, י) שייך למשנה מא ע"ב.

הנהות הכ"ח

וא) מתניי כשל ארבעת

קבין ומערה בחוך של

שלשת קבין והיום מותה

כשל שלשם קבין כלדל וכן

נסמוך: (כ) שם חוכדיו

במערבו (והיום כ"ג עולה

כחתלע חורד בחתלע)

מפ"מ ונ"ב ק"פ והיום

עוליו באמלע דורדים

בחמנע וכן הוח ברמבים:

(ג) רש"י ד"ה על הרוכד

כר ולפנים קאמר הפ"ד

ומת"כ מה"ד ותותה מת

הגמלים והנימם:

ויורדים באפצע וכ"ה גיר' גמר

5721 (3

במפוכלום

ENGEL

ופרין, ו) (ער

עין משפם נר מצוה

בה א מיי פ"ל מהלי פרה הלכה יג: כם ב מיר פ"ד מהלי מנודת יוה"ב הלכה ח: גמיי שם פדב הלכה ה: לא ד מיי שם פ"ד הלכה

פ"ב הו מדי שם פ"ב :5 3055 לג ז מיי שם פ"ד הלכה

רבינו חננאל

ואנדרוגינוס ואשה וקטן כרי ולא פליג רי יהודה ומכשיר באשה וטומטום. ופרקינו כיוז דאמר מר כל הפרשה כולה משמע מוציא מיד משמע דבר ברור הוא מה שפסלו בפסוק אחד הכשירו כפסוק אחר. והזה הטהור על הטמא טהור מכלל שהוא טמא טמא לתרומה כלבד. לימד על טכול יום מכל טומאה והוא שהחה עליו וטבל ולא נשאר עליו אלא הערבת שמש לאכילת תרומה כרתניא כספרי ולקח אזוכ וטכל כמים איש טהור רכי עקיבא אומר טהור למה כדין ומה אם האוסף האפר כעינן טהור המוה לא שהוא טהור מכל טומאה ואיזה זה זה טבול יום. מכדי כתיב ולקח אזוב וטכל כמים איש טהור הטהור על הטמא הוי מיעום אחר מיעום טהור ולא טבול יום טהור ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לימד שכל טהור שבפרה טבול יום הוא: ר' יוחנן אומר שחיטת פרה בזר כשרה ואע"ג דתני תגא קמיה פסולה לא צאית ליה ואפרי לרכיה דאמר שחיטת פרה כזר פסולה מו אלא שחיטה פסולה בזר. בא לו אצל פרו שניה כרי תנא דבי רי ישמעאל כך מרת הרין נוהגת יכא זכאי ויכפר

חשק שלמה על ר"ח א) נראה דל"ל בור פסולה לא נמים פלח ממר לח מנינו וכו".

תורה אור השלם א) וְהַנָּה הַפָּהֹר עֵל הַבְּיכָא בִּיוֹם הַשְּׁרִישִׁי וֹבָיוֹם הַשְּׁבִיעִי וְחָשְאוֹ בַּיוֹם הַשְּׁבִעי וְכָבָּם וֹנְהַאֵץ בַּפֵּיִם בֹּנָדֶיוּ

וְטָרֵר בָּעָרב: (בכרבר ים, ים)

ב) וְכָל אָדָם לֹא יַהְיֶה בְּאֹהֶל מוֹעֵד בָּבֹאוֹ לְכָפָּר בִּקֹרָשׁ עֵר צֵאתוּ וַכְפֶּר בָּעֲדוֹ וּבְעֵד בַּיתוֹ יבער כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל: [רקרא מה, ח]

והוה המהור. עהור כל דהות משמע דהת קרת יחירת הות דכתיב לעיל מיניה ולקח חזוב וטבל

ליקומי רש"י

אפי בשעת טבילה ונראה לי דלא קשיא דהא דפסלינן היכא דהאשה ממילא הוא ועל כרמך פליגי: והזה הפהור. האי טהור ימירא הוא אחום בידו היינו משום דהוי כאילו האשה עשתה אותו והא ודאי הוי פשוט טפי לפסול אשה בטבילה מבהואה דקרא דממעטיטן מיניה 🤇 כי מדקדקי: דא משקי שיניה. כלומר לא היו מעלין מחוכה דבר חידוש

אשה בטבילה כחיב ולגבי הכשר קטן הרא רבותא טפי בהואה משום דקרא דמכשרינן מיניה קטן בטבילה כחיב: ולא פליג ר' יהודה. מימה הוא

דבתוספתה דמסכת פרה ⁰ מנינא בהדיא ר' יהודה ואו מכשיר בקטן ושמה המקשה לה שמיע ליה הכרייתה: ליכוד על מבול יום שכשר בפרה. חימה למה לי קרא מהיכא חיתי לפוסלו אי משום דחטאת קרייה רחמנא הא הואה לאו עבודה היא כיון שור כשר בה ואי משום דכתב טובא טהור בפרשה ואסף איש טהור וטבל במים איש טהור הא אצטריך לדרשה כולהו בשמעמין וי"ל ס"ד מדכחיב והניח במקום טהור בעינן נמי גברא שיהא טהור גמור קא משמע לן ואם תאמר והיכי גמריטן שאר עצודות דפרה דפסול בור ש מהואה איכא למיפרך מה להואה שכשירה בור וי"ל דאפיי הכי כיון דעיקר טהרה בהואה קאתי ואכשר בה רחמנה טבול יום כל שכן בשחר עבודות וא"ת ואימא לרבות מחוסר כפורים אבל טבול יום לא וי"ל דמוקמינן קרא בטומאה דאומה פרשה כגון טומחת מת דלח שייכח בה כפרה והכי אמרינן בפ"ב דובחים (דף ח:) דלמאן דאמר במחוסר כפורים כשירה קסבר טומאה דכל התורה כולה וכיון דמכשרינן טמא מת דאיירי באותה פרשה ה"ה כל טבול יום אפילו אותו שמחוסר כפרה ומאן דאמר מחוסר כפורים פסול קסבר טומאה דאותה פרשה דהיינו טבול יום דמת דלאו מחוסר כפרה אבל דוב ומצורע לא אפילו העריב שמשו כיון דמחוסר כפורים:

אמר רב יהודה תני של היכל. והא דאמר לקמן דפורשין נמי מבין האולם ולמובח הא מסקינן לקמן דה"מ בשעח הקטרה דהיכל וכשעת מתן דמים דהיכל אכל בשעת הקטרה לפני ולפנים לא והכא איירי בהקטרת קטרת דלפני ולפנים ומיד אחר הקטרת קטרת דלפני ולפנים נטל הדם מיד הממרם ולקמן כי בעי לאוכוחי דפורשין מבין האולם ולמובח אף בשעת הקטרה דלפני ולפנים מברייתא דר׳ יוםי הוה מלי לאוכוחי ממתניתין דאין פורשין והוה ליה למימר אדמקשם לי מברייחא דר׳ יוסי חביא לי סייעתא ממתניתין וי"ל דממתניתין לא הוה מצי לאיתויי סייעתה דחיכה למימר כיון דהפרשה דמבין החולם ולמובח חינה חלח מדרכנן דמדאורייתא אין פורשין אלא מאהל מועד לא גזרו אלא על העומדים שם שלא לצורך וא"ח א"כ אמאי לא קאמר דהא מילחא איכא נמי בין

רכותה טפי להכשיר ואם כן במסניחין גבי פסול הוה ליה למיסני ביון דאמר כר. דאת על כרחך לא מליח למימר בהאי בו דמשמע

זה: כמה דמסיק תעלא מבי כרבא. פליג » והזה המהור על הממא מהור " מכלל כמה שמעלה השועל ברגליו כשדורם שהוא ממא לימד על מבול יום "שכשר על שדה ניר: מדת הדין נותנת. בפרה אמר ר' אסי כי הוו בה ר' יוחנן וריש כלומר כך יפה לומר שאחר שהחודה לקיש בפרה סלא מסקי מינה אלא כמאי דמסיק תעלא מבי כרבא אלא אמרי משמע מוציא מיד משמע ומשמע ממילא או תני תנא קמיה דר' יוחנן כל השחימות כשירות בזר חוץ משל פרה אמר ליה ר' יוחנן • פוק תני לברא לא מצינו שחיטה בזר פסולה ור' יוחנן לא מיבעיא לתנא דלא ציית אלא אפי' לרכיה לא ציית דאמר ר' יוחגן משום ר"ש כן יהוצדק שחימת פרה בזר פסולה ואני אומר כשירה לא מצינו שחימה שפסולה בזר: בא לו אצל פרו שניה: מ"ש בוידוי ראשון דלא אמר וכני אהרן עם קדושך ומ"ש בוידוי שני דאמר ובני אהרן עם קרושך יתנא דבי ר' ישמעאל כך היא מדת הדין נותנת מוטב יבא זכאי ויכפר על החייב ואל יבא חייב ויכפר על החייב: מתני' ישחטו וקבל במזרק את דמו ונותנו למי שהוא והיום ארוכה. כדי שימן ידו למטה מזרועו ותהה זרועו מסייעתו: פרס. ממרם בו על הרובד הרביעי שבהיכל כדי חלי מנה: מוסיף מלא חפניו. שלא יקרוש יינטל מחתה ועלה לראש שמכנים לפני ולפנים לבד מפרם המזבח ופנה גחלים אילך ואילך וחותה יי מן שחרית ושל ערבית הניתן על מזכח המעוכלות הפנימיות וירד והניחה על הרובד הפנימי: והיום דקה מן הדקה. זו הרביעי שבעזרה יבכל יום היה חותה בשל שהיה מכנים לפני ולפנים היה מחזיר כסף ומערה בתוך של זהב והיום חותה כשל ערב יוה"כ למכתשת ושוחקה הדק: זהב ובה היה מכנים בכל יום חותה כשל בכל יום כהנים. העולים למוכח ארבעת קבין ומערה (6) לתוך שלשת קבין עולים בשפת מזרחו של כבש שהמזרח הוא לימין העולה שהרי פניו ללפון והיום חותה כשלשת קבין ובה היה מכנים כשעולה בככש שהוא בדרום וכיון ר' יוםי אומר בכל יום חותה בשל סאה דכל תחילת פינותיו לימין אין נאה ומערה בתוך שלשת קבין והיום חותה שיהא מקיף שלא לצורך ורוחב הכבש בשלשת קבין ובה היה מכנים בכל יום שש עשרה אמה עולה במזרח ומקיף היתה כבדה והיום קלה בכל יום היתה את המוכח לעבודתו וירד ללד שמאל ידה קצרה והיום ארוכה בכל יום היתה בשפת מערב: והיום. כהן גדול זהכה ירוק והיום אדום דכרי רכי מנחם בכל מראה כבודו וחיבתן של ישראל שהוא שלוחן ועושה עלמו כבן בית ואם בא יום מקריב פרם בשחרית ופרם בין הערבים לעלות למובח להקיף כגון למתן דמים יוהיום מוסיף מלא חפניו בכל יום היתה ממידין ומוספין וחילו וחיל העם מקיף דקה והיום דקה מן הדקה הבכל יום כהנים את כל הכבש לצורך ושלא לצורך: עולין במזרחו של כבש ויורדין במערבו ארבע מערכות כו'. מפרש בגמרא: יורד באמצע ויורד באמצע (כ) יורד באמצע גמ' והא כתיב וכל אדם וגו'. ומוקמינן ר' יהודה אומר לעולם כהן גדול עולה באמצע לה לקמן בשמעתין בשעת הקטורת

דהם בעהור קמי: מכלל שהוא ממא. שיולה מכלל עומחה: כי הוו. להיות יכולין לחחח בשיטחה להשוום שיהא מקראותיה כולם מוליאים זה ולא פליג רבי יהודה אמר אביי כיון דאמר מיד זה או כולם מתקיימים זה אחר מר משמע מוציא מיד משמע ומשמע ממילא

על עלמו ויהא זכאי ראוי לכפר על אמרים: מתני' למי שהיה ממרם בו. מיגם בו: שלא יקרוש. כשישהה עד שתעשה עבודת הקטורת כמו שקדורות נפרשה: על הרובד הרביעי. כל הרלפה עשויה שורות שורות טבלאות אבני שיש וכל שורה ושורה קרויה רוכד וקא פלקא דעתיה דעל שורה רביעית שמפחח ההיכל ולפנים קאמר (ג): מחתה. גמלים והניחם עד שיחפון קטורת ויתן לחוך הכף ואח"כ יכנים כף ומחחה לפנים: בכף יום. כשחותה גחלים ממערכה שניה של קטורת להכנים על המוכח הפנימי לקטורת שחרית וערכית: הותה בשל כסף. מפרש טעמה כגמ': והיום חותה וכו'. טעמל דיוה"כ בכולהו משום חולשא דכהן גדול:

הנהות הגר"א [א] תוםי ד"ה מכשיר, נמחה ונ"ב פוסל (ח"ש התוספו' ושמה המקשה כו' וע' בה"ר פי"ב דפרה מחנר ר):

גליון הש"ם גמרא פוק תני לברא. שנת דף קו ע"ח עירוכין דף ע ע"ח כילה דף יכ :3"0

הגהות מהר"ב רנשכורג

אן גמ' תני תנא קמיה דר! יוחנן כל השחיפות כשרות בזר. מיי פ"ח מהלי פקה"ת הלכה כ: בן רש"י ד"ה כיון דאמר וכוי דמשמע לשחוק מיני וכמ"ש רש' בדבור הקודם פוף ע"ח:

תוספות ישנים

דוהם אבל אם אמזה בידו הוחמו פסולה: דימד על מבוד יום שכשר בפרה. נפרק שני דונחים ולף יום מפרש המחי לח מתרען מחומר כפורים דוקמ: י) בא דו אצד פרו שניה כו' ער אני וביתי ובני אהרו כו". וא"ח למה נ"ל כאן אני וביתי כיון שחמרו בוידו קמא וכ"ח כיון שנא נשכיל הכהנים יש לכלול עלמו עמהם והא לקמן ודף סים גבי שעיר המשחלה איכא מ"ד שמכפר על הכהנים ואפ״ה אינו מוכיר ברידוי עליו אלא ישראל ושמא כיון שנחודה כנר על פר זה עונותיו מוכיר עלמו פעם

מערכות והיום חמש דברי רבי מאיר רבי יוםי אומר יבכל יום שלש והיום ארכע רבי יהודה אומר בכל יום שתים והיום שלש: גמ' והכתיב מוכף אדם לא יהיה באהל מועד אמר רב יהודה תני 'של היכל תנו רבנן וכל אדם לא יהיה באה? מועד

ואת אמרת ממרם בו על הרובד

רכיעי שבהיכל: תני של היכל.

כשיוצא מן ההיכל לעורה מונה את

הרובדין והוי החי רביעי להיכל:

יכול היכל לבין האולם ולמובח דאילו מהיכל פרשינן אפי׳ לזורך ומבין האולם ולמובח לא פרשינן אלא שלא לזורך ו"יל דהמקשן דלקמן סבירא ליה דאפי׳ מהיכל נמי לא פרשינן לצורך עבודה והוא לא היה מגיה במחניתין מידי אלא הוה חני שבהיכל דכיון דצורך עבודה הוא שרי אף בהיכל:

מתי לאם טהור והוה להי

מתי לאם מתי לאם מתי לא מתי למרומה להי ש"ד נסור ממשל למרומה להי ש"ד נסור ממש למחוק קלח מיינה וחלת

מתי לאם מתי לא מתי לא

ויורד באמצע בכל יום כהן גדול מקדש ידיו

ורגליו מן הכיור "והיום מן הקיתון של זהב ר'

יהודה אומר לעולם כ"ג מקדש ידיו ורגליו מן

הקיתון של זהב בכל יום היו שם ארבע

קליג רְבּי יְהּוּרָה – and R' Yehudah is not quoted as disagreeing! Does this not prove that R' Yehudah indeed agrees?^[1]
The Gemara answers:

בּיון דְאָמֵר מֵּר מָשְׁמֶע מוּצִיא מִיֵּר מַשְׁמֶע מוּצִיא מִיֵּר מְשְׁמֶע מְמִילָּא פָּרִיג — Since the master has said above with regard to this Scriptural passage that in some of the verses there is an implied condition that reverses the implied condition of a previous verse, while in others the implied condition of an earlier verse stands on its own (i.e remains the same) in a subsequent verse, you are forced to say that [R' Yehudah] disagrees, even though the Mishnah does not record his dissenting view in this matter. [2]

The Gemara concludes its exposition of this passage. Verse 19 states:

The Gemara corroborates Ulla's observation:

בי הַוּוֹ בָּה רְבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ בְּפֶּרָה - R' Assi said: אָמֶר רְבִּי אַפִּי - When R' Yochanan and Reish Lakish delved into the parah adumah passage, seeking to discover a uniform pattern of conditions running through all aspects of its service, לא מְּסְבָּי - לא מִסְבִּי - they were able to bring up from it only what the fox brings up on its feet from the plowed field. (8) אָלָא אָמְרֵי מַשְׁמֶע מוֹצִיא מִיִּר מַשְׁמֶע מִמְיִלְא רַבְּי אַרְי בְּשִׁמֶע מוֹצִיא מִיִּר מַשְׁמֶע מִמִּילָא - Rather, they were forced to say that in some of the verses there is an implied condition that reverses the implied condition of a previous verse, while in others the implied condition of an earlier verse stands on its own (i.e remains the same) in a subsequent verse.

The Gemara concludes its discussion (begun at the top of 42a) regarding the fitness of a zar for the shechitah of the parah adumah with the following exchange:

קני תַּנָא קַמִּיה דְּרָבִּי יוֹתְנָן — A teacher of Baraisos taught a Baraisa in the presence of R' Yochanan as follows: בָּל הַשְּׁחִיטוֹת בְּשִירוֹת בְּוֶר חוּנְץ מִשֶּׁל בְּּרָה — ALL required ACTS OF SLAUGHTER ARE VALID if done BY A ZAR, EXCEPT FOR THAT OF THE PARAH adumah. אָמֵר לְּנִה רְבִּי יוֹתְנָן פּוּק תְּנֵי לְבָרָא — R' Yochanan said to him: Go out and teach this Baraisa outside the study hall, but not inside (for it is not an authoritative text)! לא מִצִּינוּ לִּרָּרְא שִׁיִּינָה בְּוָר בְּסוּלָה — We do not find any act of slaughter that is invalid because it is done by a zar.

The next part of the Mishnah states:

האָעל פָּרוּ שְׁנִיָּה – [THE KOHEN GADOL] then COMES TO HIS BULL A SECOND TIME and leans both his hands upon it and confesses, and thus would he say: "I beg of You, Hashem! I have acted wickedly, rebelled and sinned before You — I and my family and the children of Aaron, Your holy people . . ."

The Gemara asks:

מַאי שְׁנָא בְּוִידּוּי רְאשׁוֹן דְּלֹא אָמָר וּבְנֵי אַהָּרֹן עַם קרוּשֶׁךּ — Why is it different there in the case of the first confession that he does not say "and the children of Aaron, Your holy people," - and why is it - and why is it

NOTES

- 1. If (as the Gemara inferred above) R' Yehudah disagreed and qualified a woman and disqualified a minor, wouldn't the Mishnah have mentioned his dissenting opinion, just as it mentioned it above (in 5:4, cited on 43a) on an interrelated matter?
- 2. For, as explained above (43a notes 29 and 30), the mention of a man who is tahor with regard to the sprinkling of the purifying waters is necessarily an instance of אָשָּמָע מוּצִיא מִיִּר מְשְׁמָע מוּצִיא מִיִּר מְשְׁמָע מוּצִיא מִיר מִשְּמָע מוּצִיא מִיר מוּשְׁמָע מוּצִיא מִיר מוּשְׁמָע מוּצִיא מִיר מוּשְׁמָע מוּצִיא מוּ implied condition reverses the implied condition fof a previous versel, and comes to reverse some of the conditions stated previously (Rashi). Thus, the Mishnah in Parah (12:10) considered it sufficient to state only the view of the Rabbis that a minor but not a woman is qualified to sprinkle the purifying waters. And one should automatically realize that just as the Rabbis reverse here the conditions that prevail in the previous service according to their view, so too does R' Yehudah according to his view (Ritva).
- 3. The Torah could have stated simply and "he" shall sprinkle..., and this would have automatically referred to the tahor person who was sprinkling in the previous verse (see Rashi).
- 4. And has left the state of tumah that was previously upon him (Rashi, as emended by Siach Yitzchak). [Alternatively, since it was unnecessary for the Torah to state here the tahor one, the implication is that the reference is to one who is a tahor with regard to this law, but tamei with reference to other laws (מְּכֶּילֵל שְׁהוֹא שָׁנְאוֹ); that is, a tevul yom (see next note), who is tamei with regard to terumah and kodashim. And he is called here "the tahor one" since the Torah calls him tahor with regard to masser sheni in Leviticus 14:8 (see Rashi to Yevamos 73a המהודיה המהור 17b בייה הוהכיל; see Bikkurim 2:1, Keilim 1:5, Negaim 14:3 and Yevamos 74b).]
- 5. A tevul yom [literally: one immersed that day] is one who has immersed in a mikveh to purify himself from tumah, but must wait until sundown in order to attain full purification. He retains a vestige of his original tumah until sundown, and thus renders terumah and kodashim

invalid through contact.

The expression "the tahor one" implies that he had been tamei [and still retains a vestige of that tumah; otherwise, there is no point in stating that he had been tamei], and thus teaches that a tevul yom is qualified to sprinkle the purifying waters [and, by extension, all the other services of the parah adumah as well — see Tosafos; see also Rabbeinu Chananel].

[The Sadducees, who ignored the Oral Tradition handed down from Sinai, did not accept this oral law, and thus maintained that the one performing the services of the parah adumah be absolutely tahor. To publicly discredit this Sadducee error, the Sages instituted that the parah adumah be prepared specifically by tevulei yom — see Parah 3:7.] 6. Literally: analyzed (see Rashi).

- 7. I.e. that each verse should either reverse the conditions of the previous one, or each should maintain the conditions of the previous one (Rashi).
- 8. I.e. they were unable to come up with any novel approach that would explain the verses according to a uniform pattern. Thus, they came up empty handed, just as the fox who walks across a plowed field comes away with nothing more than the dust on its feet (Rashi).
- 9. Whose view he is not obligated to accept, since the teacher of Baraisos was neither his teacher nor greater than him (Rabbeinu Elyakim).
- 10. Though he would [ordinarily] be duty-bound to subordinate his opinion to his teacher's view (Rabbeinu Elyakim).
- 11. Thus, R' Yochanan agrees with Shmuel (above), who holds that a non-Kohen is qualified to slaughter the *parah adumah* [though he disagrees with Shmuel with regard to the latter's disqualification of a zar for the shechitah of the Kohen Gadol's bull].
- 12. In the first confession on the bull (detailed by the Mishnah above, at the end of 35b), the Kohen Gadol does not add the words "and the children of Aaron, Your holy people," as he does here.

different here in the case of the second confession that he says "and the children of Aaron, Your holy people"?

The Gemara cites a Baraisa that answers this question: תנא דְבֵּי רָבִּי יִשְׁמָעֵאל בָּךְ הַיא מְדַת הַדְּין נוֹתַנֵת – A Baraisa was taught in the academy of R' Yishmael: THUS DOES LOGIC

שוטב יבא וַכָּאי וִיכָפֵר עַל הַחַיִיב – BETTER that AN DICTATE: INNOCENT ONE SHOULD COME TO GAIN ATONEMENT FOR THE GUILTY ONE, ואַל יָבא חַיַיב וִיכָפֶּר עַל הַחַיֵיב – RATHER THAN that A GUILTY ONE SHOULD COME TO GAIN ATONEMENT FOR THE GUILTY ONE.[13]

Misfinah The Mishnah continues to relate the order of the day's avodah, commencing with the slaughter of the Kohen Gadol's bull:

שחטו – [The Kohen Gadol] slaughters it (i.e. his bull), יקבל בַּמִוּרָק אָת דִּמוּ – and receives its blood in the receiving bowl, ווּס and gives [the blood] to the one who stirs – וְנוֹתְנוֹ לְמִי שָׁהוֹא מִמֵּרֶס בּוֹ עַל הָרוֹבֶּר הַרְבִיעִי שֻׁבַּהַיבֶּל it on the fourth row of paving stones in the Sanctuary, בְּרֵי שֶלֹא יָקְרוֹש – so that it will not congeal while the incense offering is brought.[15]

He obtains coals for the burning of the incense:

בְּטֵל מְחַתָּה וְעַלָה לראש הַמּוְבַּחְ [The Kohen Gadol] then takes a shovel and ascends to the top of the Altar,^[16] יופנָה גַּחָלִים אֵילָךְ וְאֵילָךְ – and he clears the outer coals to this side and to that side, ופנָה גַּחָלִים אֵילָךְ וְאֵילָךְ and he scoops a shovelful from the consumed, innermost [coals]. יוָרָה על — And he descends, וְהַנִּיחָה על הרובֶר הָרְבִיעִי שֶׁבְּעֻוְרָה – and he places [the full shovel] on the fourth row of paving stones in the Courtyard.[18]

The Mishnah enumerates several differences between the avodah of Yom Kippur and the daily avodah, all pertaining to the incense offerings:

בּכָל יוֹם הָיָה חוֹתָה בְּשֶׁל בְּקָף וּמְעֶרָה בְּתוֹךְ שֶּל זָהָב — Every day [a Kohen] would scoop up coals for the daily incense offering with [a shovel] made of silver, and pour them into [a shovel] made of gold, יָהַיּוֹם חוֹתֶה בְּשֶׁל וָהָב – but today [the Kohen Gadol] scoops them up with [a shovel] made of gold, יבָה הָיָה מֶבְנִיט – and with it he brings them in to the Holy of Holies.[20]

NOTES

13. At the first confession, the Kohen Gadol is still burdened with his own sins. After that confession, he is considered cleansed (since the confession itself atones), and only then is it fitting for him to seek to gain atonement for his Kohanite brethren with his second confession.

(Though the Kohen Gadol mentions the sins of his household during the first confession, when he is still "guilty," that is because his household is like an extension of himself (Ritva). And though the Kohen Gadol and his household have already been mentioned in the first confession, it is only fitting that they should be mentioned again in the second confession, since their atonement is not yet complete until the bull is actually offered (see Tos. HaRosh).]

[The Mishnah in Shevuos (2b) records a dispute between the Tanna Kamma (R' Yehudah - see Gemara there 13b) and R' Shimon regarding the extent to which the Kohen Gadol's bull gained atonement for the Kohanim. As explained by the Gemara there (14a), R' Shimon holds that all three atonements of the Kohen Gadol's bull - the first confession, the second confession, and the blood applications - were needed for the Kohanim. According to R' Yehudah, however, only the second confession and the blood applications were needed for the Kohanim (and the first is needed only so that the Kohen Gadol himself shall first be deemed "an innocent one"). Apparently, then, our Mishnah in Yoma, which omits any mention of the ordinary Kohanim in the Kohen Gadol's first confession (see preceding note) follows R' Yehudah's view. Possibly, however, it is indeed authored by R' Shimon, who agrees that although the Kohen Gadol's first confession atones for the ordinary Kohanim as well, the Kohen Gadol does not specifically mention the ordinary Kohanim in that first confession, because it is not fitting that he should do so until he himself is "an innocent one" (see Tosafos to Shevuos 14a ד"ה שני וידוין; see also Ritva there, and Tosafos below, 66a ד"ה אמר רבי ירמיה). See also Siach Yitzchak here, who uses this Tannaic dispute to account for the peculiar phraseology of the Gemara's question here.]

14. In this case too, as in the slaughter of the tamid offering (see 31b), the Kohen Gadol does not complete the shechitah himself, but gives it over to be completed by another Kohen, to free himself to receive the blood. The Mishnah does not bother to state this explicitly here, but relies upon its statement concerning the tamid (Tos. Rid here; Meiri to 54a; Tos. Yom Tov; Gevuras Ari; cf. Kol HaRemez, Lechem Shamayim, Tiferes Yisrael §19 and Rashash to 12a).

[The bull is slaughtered between the Antechamber and the Altar, as we see from the Gemara above, 36a (see there, note 1; see also 37a note 33).]

15. For blood that has congealed is not valid for the blood service of the Holy of Holies (or for that of the Sanctuary) (see Menachos 21a with Keren Orah there).

The Temple floor consisted of row upon row of marble paving blocks. The Gemara will explain that the Mishnah is not actually referring to

the fourth row of stones inside the Sanctuary (Heichal), but to the fourth row in the Courtyard, counting from the Sanctuary (see Rashi here and to the Gemara; see below, note 35). For discussion of why the stirring must be performed on this particular row, see Gevuras Ari; Tiferes Yisrael §22.

16. I.e. the Outer Altar.

17. This is mandated in Toras Kohanim, which expounds Leviticus 16:12 to teach that the coals used to burn the Yom Kippur incense must be glowing, but without visible flame (Rashbam, cited in $Tos.\ HaRosh$ here and Tos. Yeshanim 44b ר"ה גחלים). The verse reads: And he shall take a shovelful of fiery coals from atop the Altar. The word fiery teaches that they must be glowing with an intense fire; the word coals indicates that there may be no visible flame (see Toras Kohanim ibid.). Some Rishonim understand the term מְעָכָּלוֹת הַפְּנִימִיוֹת, the consumed, innermost [coals], to be referring to coals that are burning only dully, and are close to becoming ash, for this is the term's meaning in the Mishnah in Tamid (28b), which discusses the separation of ash from upon the Altar. These Rishonim omit the words consumed and innermost from our Mishnah (see Rabbeinu Tam, cited ibid., and in Tosafos, Zevachim 64a ד"ה מן המאוכלות). For discussion of the various opinions, see Tos. Yom Tov here; see also Dikdukei Soferim §400.

18. Where it remains until the Kohen Gadol scoops up two handfuls of ketores (incense) and places them into the ladle, whereupon he takes the shovel and the ladle into the Holy of Holies (Rashi).

Rashi does not give the precise location of this row. Lechem Shamayim deduces from this that Rashi holds it to be the very row upon which the blood of the bull is stirred, notwithstanding that the Mishnah describes it somewhat differently (as "the fourth row in the Courtyard" rather than as "the fourth row in the Sanctuary"). Rabbeinu Yerucham (7:3) also holds this to be the same row as above, and there is in fact a variant reading in the Mishnah that states that the coals are placed "on the [fourth] row in the Sanctuary" (Rabbeinu Hillel to Toras Kohanim, Leviticus 16:11; see Teshuvos Rama MiFano §11; see also Kovetz He'aros to Rabbeinu Hillel ad loc.; cf. Rabbeinu Yehonasan MiLunel; see also Tos. Yom Tov; Gevuras Ari).

19. Which he would then carry into the Heichal (Sanctuary), where he would use the coals to burn ketores (incense) on the Inner Altar. This incense offering was brought twice daily, morning and evening; for each offering, the Kohen would scoop fresh coals from the Outer Altar. The coals for these offerings were taken from an Outer Altar pyre designated specifically for this purpose (Rashi; see 45a). The Gemara (44b) will explain why two shovels were used.

20. This is to prevent the Kohen Gadol from becoming exhausted [by the extra effort required to pour from one shovel to the other] (Rashi; Meiri; see Rashash).

וּמְעֶרָה – Every day [a Kohen] scoops up the coals with [a shovel] of four kabin, הְּעֶרָה קַבְּיִן קַבְּיִן – and pours them into [a shovel] of three kabin, בְּיִן – בְּיִלְּשֶׁת קַבִּין – but today [the Kohen Gadol] scoops them up with [a shovel] of three kabin, הַּהָה מַבְּנִיס – and with it he brings them in to the Holy of Holies. רְבִי יוֹסֵי אוֹמֵר – R' Yose says: בְּלֵי יוֹם חוֹתָה בְּשֶׁל סְאָה – Every day [a Kohen] scoops the coals up with [a shovel] of a se'ah, בְּיִין שְּלְשֶׁת קַבִּין – הַמְּעָרָה בְּתוֹךְ שְלשֶׁת קַבִּין – מוֹלְסָה בְּשִׁלְשֶׁת קַבִּין – הוֹתָה בִּשְּלשֶׁת קַבִּין – הוֹתָה בִּשְּלשֶׁת קַבִּין – בעני הוֹל הוֹל שׁלְשֶׁת בְּבִין – בעני הוֹל הוֹל שׁלְשֶׁת בְּבִין – הוֹתָה בִּשְּלשֶׁת קַבִּין – הוֹתָה בִּשְּלשֶׁת קַבִּין – הוֹתָה בִּשְּלשֶׁת קַבִּין – הוֹתָה בִּשְּלשֶׁת קַבִּין – and with it he brings them in to the Holy of Holies.

- בּבְרָל יוֹם הָיְתָה בְּבַרָה – Every day [the shovel] was heavy, הָיוֹם קַּלָּה – but today it is light. - but today it is long. - but today it is long. - but today it is long.

דְּבְרֵי רָבִּי – Every day it was of yellow gold, וְהָיּוֹם אָרוֹם – but today it is of red gold. דְּבְרֵי רַבִּי – These are the words of R' Menachem. מְנֵחֵם – These are the words of R' Menachem.

בּיָם הָשָּחְרִית וּפְרָס בִּין הָעֵרְבַּיִם – Every day [a Kohen] offers a peras of incense in the morning, and a peras in the afternoon, רְבָּיוֹם מוֹסִיף מְלֹא חָפְנִיוּ – but today [the Kohen Gadol] adds another offering, consisting of his two handsful of incense. [27]

= בְּכֶּל יוֹם הְיְתָה בְּקָה – Every day [the incense] was ground fine, הַיִּים בְּקָה מִן הַבְּקָה – but today it is the finest of the fine. $^{[28]}$

The Mishnah enumerates some further differences between the avodah of Yom Kippur and the regular daily avodah:

נְיוֹרְדִין — Every day Kohanim ascend the Altar on the eastern side of the ramp, וְיוֹרְדִין — and descend on its western side, ווֹרָדין — but today the Kohen Gadol ascends in the center of the ramp and descends in the center. רְבִּי יְהוּרָה אוֹמֵר — R' Yehudah says: לְעוֹלֶם בַּהַן בּהוֹל עוֹלֶה בָּאָמְצַע וְיוֹרֶד בַּאָמְצַע וְיוֹרֶד בָּאָמְצַע וְיוֹרֶד בָּאָמְצַע וְיוֹרֶד בָּאָמָצַע וְיוֹרֶד בָּאָמְצַע וְיוֹרֶד בָּאָמָצַע וְיוֹרֶד בַּאָמְצַע וְיוֹרֶד בָּאָמְצַע וְיוֹרֶד בָּאָמְצַע וְיוֹרֶד בָּאָמְצַע וְיוֹרֶד בִּאָמָצַע וְיוֹרֶד בִּאָמָצַע וְיוֹרֶד בָּאָמְצַע וְיוֹרֶד בִּיוֹוֹ בְּתַּוְ בַּיִוֹיוֹ בְּתָּוֹיִי וְוְרָדִּוּ אַנְרָב וּ בִּתְוֹיִי בְּתְיִוֹין שֶׁל וָהָב וּ בֹּתְוֹ שָּׁל וְהָב אוֹמֵב בֹּת וְשִׁל וְהָב אוֹמֵב בֹת וְ הַבִּיתוֹן שֶׁל וָהָב אוֹמֵר בּי וִהּוּדָה אוֹמֵר בּי וִהּוּדָה אוֹמֵר בּי וִהּוּדָה אוֹמֵר וּיִרְדָּה אוֹמֵר בּי וְהִיּרָה אוֹמֵר בּיִוֹרְדָּה אוֹמֵר בּי וְהִיּדְה אוֹמֵר בּי וִיּהְרָה אוֹמֵר בּי וְיִבּיתוֹן שֶּל וָדָב בָּאַנְע וְיִרִּב בְּתְן בִּיּתוֹן שֶּל וְדִּב בְּיוֹן בְּתִּיּתוֹן שֶּל וָדָב בּיוֹים בְּתָּן בְּיִבּיתוֹן שֶּל וְיָב בּיּתוֹן שִּל בְּיִתְּי אוֹן בּיִבּי וְהִרּבּי וְהִרּבּי וִיּהִרָּה אוֹמֵי בְּיִי וְבִּיּתְוֹם בּיִין בְּיִבּי וְבִּיּבִי וְבִּיּבְיּתְיִי בְּיִי בְּיִיּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִבְי וְבִּיּבְיּתְיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְי וְבִּיּבְיּיִם בְּיִבְי וְבִּיּבִי וְבִּיּבְי וְבִּיּבִי בְּיִיִּיִים בְּיִבְי וְבִּיּבִי וְבִּיִים בְּיִי בְּיִים בְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִם בְּיִים בְּי

NOTES

21. [Which he carries into the *Heichal*, to use in the burning of *ketores* on the Inner Altar.] Three *kabin* is the required measure of coals for the burning of the *ketores* (see *Rambam*, *Temidin U'Mussafin* 3:5, with *Mikdash David* 24:4; see also *Rabbeinu Elyakim* here). The reason the first shovel must measure a full four *kabin* is to ensure that the shovel carried into the *Heichal* (measuring three *kabin*) will be filled to overflowing, so as to give proper honor to Heaven (*Rav* to *Tamid* 5:5).

A kav (pl. kabin) is a measure of volume equivalent to twenty-four eggs.

22. A se'ah equals six kabin.

23. The Yom Kippur shovel is made of thinner material than usual; see Gemara 44b. This too is intended to prevent the Kohen Gadol from becoming exhausted.

24. So that the Kohen Gadol can tuck the handle under his arm; his arm will thus bear a part of the shovel's weight [so that his strength will not be sapped unduly] (Rashi; see Meiri).

[There is some question regarding when this special golden shovel was used. On Yom Kippur, the Kohen Gadol would offer ketores three times in all: the regular peras-sized offerings in the morning and afternoon, which are burned on the Inner Altar, and the special offering of two handfuls, which is burned on the shovel, in the Holy of Holies. All are in agreement that the coals for the Holy of Holies offering are shoveled and brought within by the Kohen Gadol himself; thus, the special gold shovel is certainly used to obtain them. There is contention, however, regarding the coals used for the regular daily offerings of Yom Kippur. Rambam (Avodas Yom HaKippurim 2:5) and Meiri (here) hold that these too are shoveled by the Kohen Gadol himself; it follows, then, that they too are collected with the special shovel. However, Ramban (Milchamos Hashem to 26b) is of the opinion that even on Yom Kippur the coals for the regular ketores offerings are shoveled and carried into the Heichal by ordinary Kohanim (as seems evident from Tosefta 2:10). There was thus no need to use the special golden shovel for these coals; rather, they were scooped up with a silver shovel and poured into the usual golden one, as in the everyday procedure (see Tos. Yom Tov 2:2; Rashash here; see also Gevuras Ari to 44b; Mikdash David 24:4; Chazon Yechezkel, Chidushim to Tosefta ibid.).]

25. Red gold was used because it is the most esteemed of the various sorts of gold (*Rabbeinu Yehonasan MiLunel*, from 44b-45a). Alternatively, because it is similar in color to the bull's blood that was brought into the Holy of Holies (*Tos. Yom Tov*, from Gemara ibid.).

The fact that the Mishnah attributes this law to R' Menachem seems to indicate that it is subject to dispute. This would explain why Rambam, when giving the characteristics of the shovel (in Avodas Yom HaKippurim 2:5), does not write that it must be of red gold. Rosh, however,

does require the shovel to be of this sort of gold, as does Rabbeinu Yerucham (7:3). Presumably, they hold that there is no disagreement, or that the Gemara's discussion (on 44b-45a) of R' Menachem's opinion proves that it is authoritative (Shoshanim LeDavid; see Siach Yitzchak to 44b). 1:5 4:1

ומיד מומיד מומיד

שם יים מל יים מ

מן א.

かったからいかかっては

PRESSETTERNESSTEERS

26. Which he burns in the Heichal, upon the Inner Altar (Rashi).

[The word peras means half;] i.e. half of a maneh (which is a measure equivalent to the weight of one hundred silver dinars — see Rambam, Klei HaMikdash 2:3) (Rashi).

27. Which he burns in the Holy of Holies (Rashi).

28. For the *ketores* of the Holy of Holies offering is returned to the mortar on Yom Kippur eve, and ground to an even finer consistency than before (*Rashi*; *Ritva*).

29. This is because of the law that requires one who ascends the Altar, upon reaching the top, to turn towards the right (see above, 17b; Zevachim 62b). He therefore climbs the ramp at its right edge, for if he would climb at the left, he would be compelled to cross the ramp at the top, and it is unseemly for one to needlessly cross the ramp of God's Altar. Since the Altar ramp is on the south side of the Altar, one ascends it facing north; the right edge of the ramp is therefore towards the east—hence the Mishnah's statement that the Kohanim would ascend on the eastern side of the ramp.

A Kohen who completes his task on the Altar does not return whence he came, but continues his circuit; upon reaching the ramp's western edge, he descends immediately, so as not to needlessly traverse the ramp (Rashi).

30. Thus, each time the Kohen Gadol ascends the Altar on this day - i.e. to place the blood of the *mussaf chatas* on the horns of the Altar, or to burn the limbs of the various offerings of the day (e.g. the *tamid* and *mussaf* offerings, the ram of the Kohen Gadol, the ram of the people) - he ascends and descends in the center of the ramp. He thus traverses the entire width of the ramp on each ascent, whether he needs to or not (Rashi, as emended by R' Simchah Mi Dessau; see Rashash; Menachem Meishiv Nefesh).

This display of familiarity demonstrates God's great love for the nation of Israel. The reason the Kohen Gadol is permitted the liberty of crossing the ramp to no purpose is because he is Israel's emissary (קיליק); his act is symbolic of the unique relationship that reigns between God and the Jewish people (Rashi). For a different reading and understanding of the Mishnah, see Ritva; Tos. HaRosh; see also Rambam, Avodas Yom HaKippurim 2:5, with Lechem Mishneh there.

31. [On this day, in honor of the Kohen Gadol, a special vessel was designated for his use — see below, 45a.]

[Yerushalmi cites an Amoraic dispute as to whether this vessel was

Yehudah says: לעולם בהן גָּדוֹל מְקַדְשׁ וָדָיו וְרַגְלִיו מִן הַקִּיתוֹן שֶׁל וָהָב – The Kohen Gadol always sanctifies his hands and feet from the golden flask.

בּכָל יוֹם הָיוּ שָׁם אַרְבַּע מַעַרְכוֹת – Every day there were four pyres there upon the Altar, וְהַיּוֹם חָמֵש – but today there are five. דְּבְרֵי רָבִּי מֵאִיר — These are the words of R' Meir. רָבִי וֹמָי אומֵר — R' Yose says: בָּבַל יום שֵלש – Every day there were three pyres, היום אָרְבַּע – but today there are four. בי יהורָה אומָר – R' Yehudah says: בְּכֶּל יוֹם שְׁתַּיִם – Every day there were two pyres, וְהַיוֹם שֶׁלש – but today there are three.[32]

Gemara The Mishnah stated that the one who stirs the blood stands on the fourth row of stones in the Sanctuary. The Gemara questions this:

וַהַכְּתִיב – But it is written:[33] יוַהָּכְתִיב – אַדָם לא־יִהְיָה בָּאהָל מוֹעֵר״ – And no person shall be in the Tent of Meeting. This verse prohibits occupation of the Sanctuary during the burning of the incense in the Holy of Holies. [34] How then can the one who stirs the blood stand in the Sanctuary while the Kohen Gadol burns the incense there?

The Gemara therefore emends the Mishnah:

אָמֵר רֵב יְהוּדָה – Rav Yehudah said: תְנֵי שֵׁל הֵיכֶל – Rather learn the Mishnah thus: on the fourth row of the sanctu. ARY. i.e. the fourth row relative to the Sanctuary from the outside.[35]

The Gemara cites a Baraisa that expounds the verse that teaches the prohibition against occupying the Sanctuary while the incense is burned:

תנו רַבָּנָן – The Rabbis taught in a Baraisa: תָנוּ רַבָּנָן The verse states: AND NO PERSON SHALL BE IN THE TENT OF MEETING. [36]

NOTES

used for the day's first sanctification also, or only for the succeeding ones. Rashi (to the Mishnah on 31b ד"ה וקירש ידיו ורגליו; see Rashash there) takes the position that the first sanctification is indeed performed from the Kiyor, and not from the golden flask; however, Rosh (there) and Meiri (to 45b) hold that the first sanctification is also performed from the golden flask.

The underlying question is whether there is generally any reason to perform sanctification with the Kiyor over other vessels. Rambam (Bi'as HaMikdash 5:10) and Sefer HaChinuch (§106) hold that ideally, one should use the $\it Kiyor$ for sanctification. However, this preference applies only to the first sanctification of the day, which is essential to the validity of the day's avodah; the further Yom Kippur sanctifications. since they are not essential, need not be performed from the Kiyor at all. Thus, the Kohen Gadol ideally employs the Kiyor for the first sanctification; he uses the golden flask for the succeeding ones. Others maintain that even ideally, there is no reason to use the Kiyor over any other vessel (see Tosafos below, 44b הייה והיום; Ramban, Exodus 30:19); accordingly even the initial sanctification on Yom Kippur is performed with the golden flask (see Chidushei R' Y.F. Perla to Sefer HaMitzvos of Rav Saadya Gaon Vol. III, p. 203; Kli Chemdah, Ki Sisa §3; see also Zevachim 21b-22a).]

32. The Gemara (45a-b) will explain the purpose of each pyre, as well as the dispute regarding their number.

33. Leviticus 16:17.

34. See 44a.

35. This is the fourth row of stones in the Courtyard, counting from the Heichal (Rashi; Rosh; cf. Ritva, first explanation; cf. also Teshuvos Rama MiFano ibid.; see Lechem Shamayim; Gevuras Ari).

かったかいいいかってい

מין מין נשל נשל נשל נשל

[The following point must be raised: The Antechamber (אוּלָם) lies between the Heichal and the Temple Courtyard (see General Introduction); thus, one counting four rows from the Heichal will find himself not in the Courtyard, but in the Antechamber. How then can Rashi state that this row is four from the Heichal, but in the Courtyard? Some explain that Rashi is referring to the Antechamber as the Sanctuary, in accordance with the opinion in the Gemara below (44b) which states that the two areas share a single sanctity. Thus, the blood was stirred on the fourth row of the Courtyard counting from the Antechamber (Ritva, second explanation; Tos. Yom Tov to the Mishnah). Alternatively, the blood was actually stirred in the Antechamber, four rows from the Sanctuary, in accordance with the opinion that distinguishes between the sanctity of the Antechamber and that of the Sanctuary (Ritva, first explanation). When Rashi speaks of the fourth row in the Courtyard, he is referring to the Antechamber as the Courtyard (Siach Yitzchak to 44b; see Shoshanim LeDavid to the Mishnah).]

36. The verse reads: And no person shall be in the Tent of Meeting when he comes in to atone in the Holy until he comes out, and he shall atone on his behalf, and on behalf of his household, and on behalf of all the nation of Israel. The Baraisa will go on to expound the entire verse.